

ló utast a CFR

A CFR vezér-jelentése szerint...

közlekedik a vo- közlekedett 62...

matokat havonta katonai, a má...

izeken el- man hajó

20. A Serviciul...

ások nem erikai hajók

az Egyesült Alla- kőtői munkássá- munkásszerve- munkás-csoportjai- az amerikai hajók

rsói utja

0. Arciszvezsky...

igall

an, füzve 139 lej- sorozatában. (Gra- az Isten. — Sie- tion: Attila élete)- stán utánvétél.

s Lapkiadó R. T. Baron L. Pop 10- 3-61.

AT

Dr. Ramasetter Róbert

BUDAPEST

1936. november 21. e.

Taxa postala... és kiadóhiva- tal: Cuij, Str. Baron L. Pop 10. Telefon: 8-61. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, fél- évre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre: Havonta 2, negyedévre 6, fél- évre 12, egészévre 20 dollár. Hír- detések díjazabás szerint. Az „UJ KELET“ az erdélyi és bánági zsidó- ság egyetlen politikai napilapja. Cikkjeink utányomását csak a for- rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ESIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérménteiden leveleket nem fogadunk el. — Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc. Búcaresti szerkesztő: Hát- szegi Ernő, Strada Cobălcescu 52. Vasárnap, 1936. november 22. 5697. EV. KISZLEV 7. XIX. EVF. 268. SZAM

A szíriai zsidó kisebbség

Azokban a tárgyalásokban, amelyek Szíria és Libanon önállóságának elismeréséhez vezettek a francia kormányánál, igen nagy szerepet játszott az ott élő kisebbségek kérése.

Csak a szíriai zsidókról feledezték meg a tárgyaló felek. Holott nem is jelentéktelen a száma e kisebbségi lakosságnak és szerepe sem az ország életében. Huszonöt ezer zsidó él Szíriában, akik most az új állam vezetői- nek keze alá kerülnek.

A zsidók, akik maguk is szabadságukért harcoltak, semmiesetre sem foglathatnak állást Szíria függetlensége ellen. De félt, hogy Szíriában megint csak a zsidókat fogják minden baj bünbájává tenni. Annál is inkább, mivel már most is az arab többség terrorja alatt él a szíriai zsidó kisebbség. S hogy a múlt nem a legjobb útmutatással szolgál a zsidók sorsára nézve, arra elegendő, ha arra gondolunk, hogy 1931-ben Damaszkuszban és Aleppoban 18 ezer zsidó élt meg, ma viszont mindössze 8 ezer a számuk, mert a terror és bojkott kiütötte a többieket.

Mi lesz ezekkel a zsidókkal, ha a francia csapatok kivonulnak Szíriából? Ez a kérdés nyugtalanítja ma nem minden ok nélkül a szíriai zsidókat s különösen fokozzák nyugtalanúságukat a legutóbbi iraki események.

Az iraki példa ugyanis azt mutatja, hogy amíg mandatárius rézsím volt ebben az arab országban, többé-kevésbé védve voltak a zsidók a többség terrorjától, azóta azonban, hogy megszűnt a mandatárius uralom és ön- álló arab ország lett a hajdani Mezopotá- miából, igen súlyosra fordult a zsidók sorsa.

Figyelemre méltó jelenség ez. Az elnyo- mottakból márcél-holnapra elnyomók lesznek. Akik tegnap az európai imperializmus ellen harcoltak önmaguk függetlenségéért és sza- badságáért, ennek a szabadságnak és függet- lenségnek a kivívásával csak a maguk im- perializmusának és elnyomó politikájának nyitották meg az utat.

De míg Európában ez az átmenet a de- mokratia útját járta meg, addig Keleten az imperializmust minden átmenet nélkül a nem- zeti diktatura követi. Az önálló arab álla- mok fellépésével együtt lép fel a maga teljes súlyosságában a kisebbségi kérdés is, mely még sok dolgot fog adni azoknak, akik a nemzetek és népek közötti relációk szabályo- zásában illetékesek.

A példa, amely követése méltó

A Viitorulban, a kormány hivatalos lapjában, olvassuk az alábbi érdekes és jellemző sorokat:

„A párizsi büntetőtörvényszék 10. székciója érdekes ítéletet hozott. Egy Zuger nevű egyént 1932-ben kitalították Franciaország- ból. Ez az ember hontalan, nincs utlevele és nem lépheti át a határokat. Ezért mindig ki- hágást követett el, mindig letestették és a há- boru utáni „Heimatlos“-ok tragikus sorsát élte négy esztendőn keresztül.

A párizsi törvényszék érdekes álláspontra helyezkedett. Megállapította, hogy Zuger amugyis állandóan börtönben ül, tehát álla- mi épületben lakik és az állam kosztját eszi, így tehát semmi különösebb ok arra, hogy tovább is jelenlegi állampolgársági helyzeté- ben tartsák. Ezért a törvényszék szabadláb- ra helyezte Zuger-t és indokolásában a fran- cia igazságügyminisztérium figyelmét hívta fel, rendezze azoknak a problémáit, akik mint Zuger, Franciaországba jutottak el, de semmiféle menedékhelyük nincsen.”

Ez maga az eset. Mint irtuk, a Viitorul- ban jelent meg. A kormány hivatalosa nem fűz semmiféle kommentárt az esethez, meg- elégszik, azzal, hogy magát a történetet a lap első oldalán közölje.

Akár fűzött azonban kommentárt a Viito- rul, akár nem, meg kell állapítanunk, hogy magának a történetnek közreadásával szö- ges ellentétbe került önmagával és a kor- mányal. Feltételezzük ugyanis, hogy köve- tendő mintakép gyanánt szerepel ez a fran- cia demokrácia annyira jellemző, mondhat- nánk meghatározó eset a kormány hivatalosának első oldalán.

De vajjon hol követték ezt a példát ná-

Megkülönböztetett figyelmet szentel a lengyel sajtó Antonescu varsói útjának

Katonai küldöttség is elkíséri a külügyminisztert. Varsó után Genfbe utazik Antonescu

Bucuresti, november 21. (Az Uj Kelet tud.) Antonescu külügyminiszter a közeli napokban kezdi meg diplomáciai körútját, melynek első állomása Varsó lesz. Antonescuval egyidejűleg a román tisztikar egy küldöttsége is Varsóba utazik, Atanasescu tábornok, a 4. hadtest parancsnoka vezetése- vel. A katonai küldöttség Krakkóban ki- száll és megkoszoruzza Pilsudszki marsall sírját, Pilsudszki a 13. gyalogezred tulaj- donosa volt.

Antonescu csak egy napig marad Varsó- ban, de december első napjaiban Genf- be utazik, ahol részt vesz a népszövetségi tanács ülészakán. Lehetséges, hogy az ülészak végeztével Antonescu eleget tesz az angol és francia kormányok nemrég- tette meghívásának és ellátogat Párizsba,

valamint Londonba. A lengyel sajtó egyéb- ként élénk érdeklődéssel kommentálja An- tonescu varsói útját és azt Beck minapi londoni látogatásával hozza összefüggés- be. A román külügyminiszter útja a ro- mán-lengyel kapcsolatok kimélyítésének első etapja lesz és ez lehetővé fogja tenni a közeledést a középkeleti, délkeleturópai államokkal.

Antonescu a katonai kíséret tagjaival, valamint Cretiannu meghatalmazott minisz- terrel és Raul Anastasiu sajtófőnökkel kedden indul el Bucurestiből. November 26. és 27-én a román külügyminiszter tár- gyalásokat fog folytatni Beck lengyel kül- ügyminiszterrel, a lengyel miniszterelnök- kel, majd kihallgatáson jelenik meg Mos- ciski elnökkel és Rydz Smigly marsallal.

„Az angol fegyvereket sohasem fogják támadó háborúra felhasználni“

Eden szenzációs külpolitikai beszéde választókerületében

Uj középpárt alakul Angliában

London, november 21. Eden angol kül- ügyminiszter tegnap választó kerületében Lamington-ban mondott külpolitikai szem- pontból rendkívüli jelentőségű beszédet az ujjonnan kiépülő haderő felhasználási le- hetőségeivel kapcsolatban. Ilyen határozott kijelentések Anglia nemzetközi kötelezett- ségvállalásait illetőleg már évek óta nem hangzottak el.

A külügyminiszter mindenekelőtt azt hangsúlyozta, hogy az angol fegyvereket sohasem fogják támadó háborúban, vagy olyan cél szolgálatában felhasználni, amely nem áll összhangban a népszövetségi alap- okmány és a párizsi szerződés szellemével.

Ellenben — folytatta Eden — Anglia érvényben lévő nemzetközi kötelezett- ségeinek megfelelően felhasználhatók a brit fegyverek és fel is fogják hasz- nálni őket Franciaország és Belgium védelmében, nem kihívott támadás esetén.

Ha megkötik az Anglia által tervezett nyugateurópai megegyezést, akkor hasonló módon felhasználhatók lennének a brit fegyverek Németország védelmére is, ha a szerződés valamelyik aláírója részéről a német birodalmat kihívás nélküli támadás érné.

Végül pedig — folytatta tovább Eden arra is felhasználhatók a brit fegyve-

rek, hogy segítségét nyújtsanak más támadás áldozatainak olyan esetek- ben, amikor ennek a segítségnyújtás- nak megítélésünk szerint a népszö- vetségi alapokmány értelmében he- lye van.

A brit segítségnyújtás három lehetőségé- nek felsorolása után Eden külügyminiszter még kijelentette, hogy a „felhasználható“ szót tudatosan alkalmazta, mert nem lehet arról szó, hogy Angliát bármilyen automa- tikusan működő kötelezettség háborúba vihetné. Ez helyes is — tette hozzá Eden külügyminiszter — mert egyetlen országot sem lehet arra kötelezni, hogy esetleg lét- érdekeivel szemben is fegyvert fogjon. Beszéde folyamán még kitért a spanyol- országi eseményekre is, hangoztatva, hogy Anglia tovább is ragaszkodik a benem- evatkozási politikához. Ha akadnak egye- sek — mondta éles célzással — akik olaj- ták öntenek a tüzre, ez nem jelent annyit, hogy minden tüzoltónak el kell hagynia az őrhelyét.

London, november 21. (Rador.) A Star című lap, baloldali radikális orgánium olyan hírt közöl, hogy december 3-án új középpárt alakul, amit Wintson Churchill fog vezetni. Az új párt, amely népfront- szerű alakulat lesz, december 3-án tartja alakuló ülését az Albert Hallban. Ezen az ülésen valószínűleg Sir Walter Citrine fog enőkölni.

dobálják át őket a határon és vissza, anélkül, hogy akada törvényszék, mely a párizsiéhez hasonlóan, rendezni próbálna a „heimatlos“-ok égető problémáját.

A példát bizony jó volna követni. Jó volna, ha a francia utmutatás nyomán rendeznék ezt a kérdést.

Hogy a hivatalos lap ne kerülhessen szem- be önmagával.

VILAG TUKRE

A Rexizmus alkonya

A belga fasizista vezér kudarcának egyik bizonyítéka, hogy alig beszélnek, vagy ir- nak róla másképp, mint csak viccelődve. Führex-nek, Founex-nek (bolond király- nak) nevezik. Sokat beszélnek Degrelle rex appeal-jéről — a sex appeal mintájára. (Ez a mondás állítólag a belga királytól származik.) De a Führex rex appeal-je az utóbbi időben csődöt mondott.

Leon Degrelle, aki a Leon Bluff névre is hallgat, még fasizmus előtti korában cirkuszhoz hasonlította a német nemzeti szocializmus politikai módszerét. Amikor fasizstává lett, ő is politikai cirkuszt ren- dezett be. A cirkuszi mutatóványok azon- ban nem sikerültek.

Degrelle egyik trükkje a parlament szét- kergetésével, felosztásával kikényszerít- sével való fenyegetés volt. A rexista par- lamenti frakció azonban siralmas látványt nyújtott. Komoly parlamenti botrányt sem tudtak rendezni. A rexista képviselők le- késtek a nagy szenzációkat ígérő inter- pellációkról. Vádjaik jelentékeny részéről kiderült, hogy alaptalanok. Jaspár közle- kedésiügyi miniszter ellen indítottak nem- régiben nagy hajszát. Jaspárt az ügyvédi tanács rehabilitálta. Egyik vezérikéről, Xavier de Grunne-ről elhíresztelték, hogy ellenfelei súlyosan megsebesítették. A hir- ről rövidesen kiderült, hogy blöff.

A rexizmus, amelyről eleinte sokan azt hitték, hogy a német nemzeti szocializmus „dinamiká“-ját jelenti Belgiumban, elég gyorsan kómikus mozgalommá vált.

S a neveltségesség semmiképp sem hasz- nált.

A sok blöff közül különösen egy volt olyan, amely a rexizmusnak komolyan ár- tott.

Belgium, eltekintve csekély német ki- sebszégétől, két nemzetből lakott ország. A jó viszonyt vallonok és flamandok kö- zött megzavarta a német megszállás, mely- nek utórezgése még mindig érezhető. A Belgiumot megszálló német hadsereg fla- mand segítséggel akarta Belgiumban a né- met uralmat megszilárdítani. A flamandok többsége azonban kitartott Belgium mel- lett. Csak kis részük játszott szerepet Bissing, majd Falkenhausen tábornoknak a flamand különállást előkészítő munkájá- ban.

A német tábornokokkal, a német meg- szálló hadsereggel együttműködő flaman- dokat Belgium népének többsége, a fla- mandok jórésze is hazaárulónak tekintette. A visszaférő belga kormány bíróság elé állította őket, mely szigorú ítéletet rótt rá- juk. Ezeknek a háboru idején a flamand önállóság zászlaját kibontó nacionalisták- nak pártja Declerecq flamand nemzeti szö- vetsége (vlaamschnational verbond). Ez a párt a flamandok lakta területeket el sze- retné Belgiumtól szakítani, Hollandiával egyesíteni és a hitleri Németország fenn- hatósága alá helyezni.

A flamand nacionalisták klerikálisok, mint ahogy a rexisták is azok; fasizsta szimpátiáik vannak, mint Degrelle hivei- nek — és a Harmadik Birodalomban lát- ják eszményképüket.

Degrelle szövetséget köt Declerecq-vel. A flamand nacionalisták ideiglenesen meg- elégszenek a területi önkormányzattal, a közigazgatás kettéválasztásával s ennek a provizóriumnak az idejére elismerik III. Lipót királyságát.

Degrelle azt hitte, hogy ezzel a szövét- séggel Belgium népe előtt úgy tűnik majd fel, mint az ország megmentője, akinek si- került megszilárdítani a flamand nemzetie- ket, a dühös „hazaáruló“-kat. A határ azonban éppen az ellenkezője volt annak, amit vártak. A rexisták csak a francia- nyelvű lakosság körében értek el jelenté- keny eredményeket. Degrelle kacérkodott

is a vallon nemzeti érzéssel, többször emlegette, hogy három kilométernyire születte a francia határtól. A „hazaárulók“-kal való szövetsége híveinek jelentékeny részét megbotránkoztatja. Bárha a rexisták jelvénye, köszöntési módja, jelszavai szolgai másolata a hitleri külsőségeknek s a hitleri frazeológiának. Degrelle hívei nem hitték, hogy a rexizmus a német nemzeti szocializmus belgiumi kirendeltsége. „Az én erőm” — mondotta Degrelle egyik őszinte pillanatában egy francia újságírónak — hogy „nem építetek sem az intelligenciára, sem az erényre, hanem csak az emberi ostobaságra”. Az emberi ostobaságot azonban Degrelle kissé tulbecsülte. A butaságnak is van határa. A fasizmus világszerte a nemzeti szenvedélyek kiaknázásán alapul. Ha a nemzeti szenvedéllyel szembefordul, pórul jár.

A flamand nacionalistákkal való szövetség után Degrelle tömegesen hagyja el hívei. Most elhiszik róla, hogy alvezérei és ő nemcsak Göbbels szép szeméért mennek Németországba. A rexisták táborában is terjed az a felfogás, hogy nemcsak az eszmei közösség gyöngéi szálal fűzik a Führeret a Harmadik Birodalomhoz.

Degrelle érezte, hogy szüksége van valami nagy, az eddiginél hatásosabb mutatványra.

Bejelentette, hogy október 25-én a kormányt el fogja söpörni. Nemcsak híveinek tömegéhez, hanem a hadsereghez és a csendőrséghez is fordult. Voltaképpen forradalmat harangozott be. Népgyűlési sikerei és a hatalmas pénzek segítségével felkurbált tömeghangulat következtében fejébe szállt a dicsőség.

Kettőt nem vet észre. Az egyik, hogy napja már lemenőben van. Hívei egy része kiábrándult belőle. A másik, hogy azok sem akarják bőrüket a vásárra vinni, akik még nem ábrándultak ki belőle. Napidíjért kaphatott embereket, akik bányászruhákat öltöttek fel és lefénypesztették magukat Degrelle-el, a „bányászok kedvencé”-vel. De olyanokat, akik életüket Degrelleért kockáztatták, sem belga frankért, sem német márkáért nem lehet kapni.

Negyedmillió ember megmozdulását hirdette. Hívó szavára körülbelül négyezren jelentek meg. A rendőrség játsza szórta szét őket. A közönség „árulók, el Berlinbe!” kiáltásokkal fogadta. A kormány erős kezű mutatott s erre kiderült, hogy a fasizmus — Belgiumban éppúgy, mint mindent — a szuronyok, a fegyveres erő támogatása nélkül semmit sem jelent.

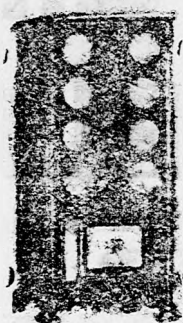
Az ország nemcsak nevet Degrelle-en, hanem a katolikusok egy része felháborodott, mert a Sainte Gudule-templomba csődítette a fasisztákat, a frontharcosok pedig felhőrdülnek, mert az yseri felvonulás tiszteletére rendezett nemzeti ünnep hangulatát zavarta meg.

Hitler 1923-as müncheni puccsa szintén balsikerrel végződött és Degrelle neveltségé vált. Csufos felsülésén a moziban nevet Belgium népe. A rendőri őrizetbe vett vezért, mint veszélytelen férfit, rövidesen szabadlábra helyezték. A rexisták lapjainak példányszáma rohamosan esni kezd. Nemcsak a szocialisták, hanem a liberálisok és a keresztény demokráciák is, a katolikus pártok egyik legfontosabb szárnya nagy lendülettel fordulnak a rex ellen.

Rexista veszély ma Belgiumban nincs. Ez nem jelenti azt, hogy teljesen megszűnt a fasiszta veszedelem. A katolikus pártban nyilván vannak olyan elemek, melyek kacérkodnak a fasiszta gondolatokkal. Ha a keresztény demokráciák nemcsak szavakban, hanem egész magatartásukban, politikai felfogásukban is élesen szembe helyezkednek a rexista diktatórikus eszmékkel, a flamand katolikusok közül jónéhányan, különösen Sap, a volt miniszter és az aktív miniszterek közül Rubbens, játszanak valamennyi klerikális erő egyesítésének a gondolatával.

Ez természetesen olyan jobboldali frontot jelentene, amely a fasisztákat is magában foglalja.

De jellemző a mai belga helyzetre, hogy ezekkel az eszmékkel csak kacérkodnak, de nyíltan nem mernek róla beszélni. Kudarcotól megrémültek azok is, akik rokonszenveznek a fasiszta gondolatokkal.

Sok Tízezer
megelégedett vevő bizonyítja, hogy a

ZEPHIR

kályha az összes kályhák között a

10 LEGJOBB 24
kilogram fával fűt egy normál szobát 24 órán át

Gyárja: **Szántó D. és Fia, Oradea**

Kérjen díjtalan árjegyzéket.

Kapható mindenütt.

Képviselet: **BARZEL** vaskereskedés Piața Mihai Viteazul 13.

Angol trónkövetelők furcsa gyűjteménye

A hatóságok és a közönség elnéző mosolya kíséri a koronázás előtt egyre szaporodó „legosultak” ártatlan mozgolódását

London, november 21. A koronázás előjele, hogy megint megmozdulnak az angol trónkövetelők. A nagy nyilvánosság nem sokat tud róluk, mert általában a nyilvánosság kizárásával követelik a trónt. Sok vizet nem zavarnak. Nem bántanak senkit és őket se bántja senki.

A Windsor-ház trónöröklési jogát persze épeszű emberek nem vitatják. VIII. Edward épp oly zavartalanul fog uralkodni ősei trónusán, mint elődjét.

Angliában, a politikai szabadság hazájában azonban még a trónkövetelők is szervezkedhetnek. Az angol nép józanságán és politikai érettségén amugyis megtörik minden bolond mozgalom. Így London egyik keleti kerületében a rendőrség még azt is nyugodtan tűrte, hogy „Anthony Öfelsége” hat pennyért nyílt uccán árusíthatja jövendő királysága bankjegyeinek egyfontos „mintapéldányait”. A „királyi” kézzel ellátott bankkóhoz mellékelve volt I. Antal manifeszturna népeihez. Addig is, míg elfoglalja trónusát, legalább így hasznosítja fejedelmi származását. Változatosság kedvéért, ez a harmadik nyolcvanötödös volt rendőrségi — akit tényleg Anthony Tudor-nak hívnak — a Tudorok leszármazottjának hirdeti magát és már VIII. Henrik trónöröklési jogát is kétségbevonja. Így derül ki, hogy Boleyn Annát és az életvidám uralkodó többi hitvesét még csak nem is egy legitim király végeztette ki...

Egy öreg hölgy, aki fűtől a történelemre

Az angol hatóságok nagyvonalúsága még az állami okmánytár dokumentumait is rendelkezésére bocsátja VIII. Edward különféle vetélytársainak, hadd kutassák kedvük szerint királyi származásuk titkait. Évtizedek óta törzsvendég itt egy szelid és kedves öreg néni. Télen-nyáron kopott bíborpalástot hord, de különben a légynek sem árt. Évtizedek óta keresi az utolsó nyomot fejedelmi eredete bizonyítására és bár már a harmadik velszi herceg trónralépését éli meg, reméli, hogy végül mégis csak őt koronázzák meg Anglia királynőjévé, mint egykor ősanynját. Szegény szembeszáll az egész történelemmel, valamint a mult és jelen összes regény- és drámaíróival, amikor váltig állítja, hogy a legendás angliai Erzsébet nem hunyt el magtalanul, hanem a szerencsétlen sorsu Sir Walter Raleigh, a XVI. század nagy tudósát és felfedezőjét egy gyermekkel ajándékozta meg. Raleighről annyit tudott a történelem, hogy dohány és burgonyacseméket importált Virginából, de hogy más cseméket is voltak, ezt csak a biborgalléros néni derítette ki. Erzsébet és Raleigh viszonyának késői leszármazottja, persze, senki más, mint ő maga.

Az utolsó Plantaganet

Nemcsak Stuartok és Tudorok szaladgálnak Londonban, hanem „eredeti” Plantaganetek is. Nem veszik tudomásul, hogy dinasztijuk II. Richárdval hatszáz évvel ezelőtt kihalt. Tudor-házbéli kollegájához hasonlóan, az utolsó Plantaganet is egy koldusszegény öreg ur, de hermelinszegélyes vörös palástot visel a sokkal hasznosabb esőkabát helyett és évről-évre közli a főudvarmesterrel, hogy tulajdonképpen őt kellene szolgálnia.

Mindezek ártatlan fantasztiák és a rendőrségnek nincs is baja velük. Vannak azonban veszedelmesebb „trónkövetelők”. Az egyik nemrég el akarta rabolni az angol koronakincseket a Tower tornyából. Amikor ez a kísérlet meghiúsult, a London Múzeumba tört be, hogy mint Oroszlánzsivű Richárd törvényes leszármazottja, megszerezze magának a koronázási palástot. Ekkor azután végeszakadt az angol hatóságok türelmének, a vállalkozó kedvű fiatalember alapos or-

vosi megfigyelés után elmeógyógyintézetbe került.

A Stuart-utódok

Teljesen kihalóban van a komolyabb alapon álló Stuart-mozgalom, mely „Jacobite Order” név alatt szervezkedett, de ünnepélyes tiltakozásokon kívül megelégedett a Stuart-házból eredő királyok kultuszával. Az angol jacobiták kétségbevonták a jelenlegi uralkodó házat megalapozó hannoveri dinasztia trónöröklési jogait és felállították a Stuart-trónkövetelők hivatalos listáját, mely VII. Edward megkoronázása alkalmából még ötszáznyolc névből állt. Többek között, persze akaratán kívül, az olasz, a bolgár, a román király is közöttük szerepelt, sőt még II. Vilmos német ex-császár is. Tarították az érdekes névsort még Hennessy, a francia konyak-király neve is. Oxfordban évről-évre egybegyűl egy másik Stuart-társaság, a King Charles-klub, melynek a háború előtt az ugyancsak Stuart-verből származó Rupprecht bajor trónörökös is tagja volt.

Stuartok híveit — párszázan vannak összesen — nemcsak hogy túrják Angliában,

GYÖNYÖRŰ... HA VALODI
...ÉS VALÓDIT CSAK

GALLIA-nál kaphat

estélyi toalették, színházi belépők,
kazakkok, kepek számára

lakkozott selymek

GALLIA

CLUJ.

Str. Gen. Neculcea 2.

BRASOV.

Piața Libertății 3.

SIBIU.

Str. Regina Maria 7.

hanem még az államszolgálatban is helyet adnak nekik. A Jacobite Order kancellárja, például a brit hadseregben kapitányi rangot ért el. Ma már az egész mozgalom csak történelmi érdekességül.

Frederick „király” a szatóc

Függetlenül a többi Stuartoktól igyekeznek érvényesíteni trónöröklési jogait Frederick Stuart londoni szatóc, aki ösenek, a lefejezett I. Károly királynak születésnapján ünnepélyesen koszorút helyez a mártír király whitehalli szobrára. Ez alkalommal maga köré gyűjti Angliából összes híveit és tényleg akadnak évről-évre vagy kétszázán, akik felesküsznek „King Frederick”-re. E nagy nap után békésen visszatér polgári munkájához — a vegyeskereskedésbe...

Az angolok, ha egyáltalában hallanak az ilyen furcsaságokról, csak mosolyognak egyet: a Windsor-ház legitimitása olyannyira vitán felül áll és a királyi család oly népszerű, hogy a trónkövetelők nyugodtan játszódhatnak ábrándjalkkal.

Szó sincsen Olaszországban antiszemita kurzus bevezetéséről

Olasz politikus cáfolja az Izvestia híreit

LONDON, november 21. Az *Izvestia* című szovjet orosz lapban nemrég cikk jelent meg, mely szerint az olasz kormány rövidesen megváltoztatja eddigi magatartását a zsidókkal szemben és antiszemita kurzus veszi kezdetét Olaszországban.

A zsidó Távirati Iroda londoni tudósítója kérdést intézett ez ügyben egy magasrangú olasz állam hivatalnokhoz, aki a legkategorikusabban megcáfolta az *Izvestia* híradását.

— Az *Izvestia* jelentése — mondotta az olasz elökelőség — oly neveltséges, hogy fölösleges azt meg is cáfolni. Olaszországban nem tesznek különbséget a polgárok között, bármilyen fajhoz, vagy felekezethez is tartozzanak azok.

A dr. Paul Baratov jiddis szintársulat

ardeali turnéjának clujai programja:

November 30-án, hétfőn este 9 órakor a
Davila Színházban
Strindberg: Der Vater

Kedd d. u. 5 órakor:
Eikele Másik

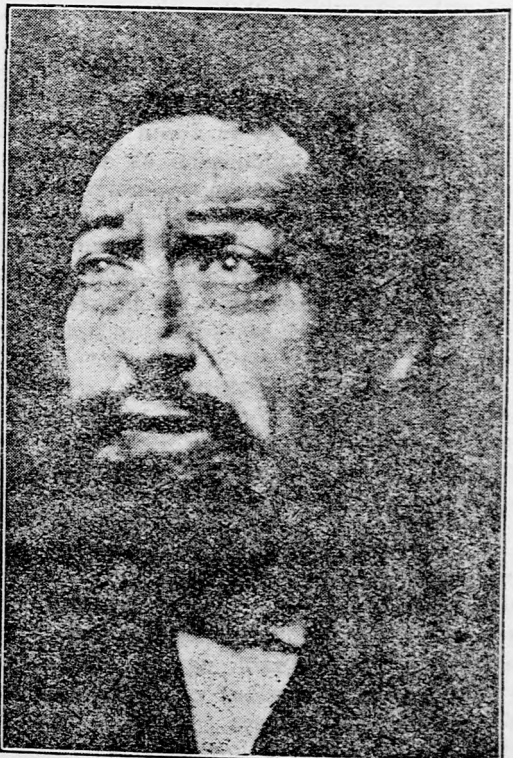
Kedd este 9 órakor:
Hinkemann

Szerda este:
Ez Hádász

Csütörtök d. u. 5 órakor:
Sömá Jiszruél

Csütörtök este:
Jom Hád'in

Szombat este a társulat Oradean, a Regina Maria Színházban játszik.

Burcev,
elmond

Párizs, november 21. Életrajzából egyszerre többet írni. Ez a 74 éves, hőszerűségű fáradhatatlan koron cári, most pedig utolsó félszázad gigantjának élő története. Egy-egy leleplezésének történetében már az irodalom évtől mindig szenvedélyesen nyörtelenül leleplezte a kor akkoriban haladó esztétik tiszti rangjától, lépett volna valamelyik a cár ellenfeleihez. Egy-egy Okrana elleni harcnak a porteri szívóssággal sorraldalmok előtt a rettegettség sorába csempészett esetéről az egész világ.

A másik híres Burcev

les és Sages de Lion

leleplezése.

Három évtized telt el

síralmasan neveltséges

gálhatott a veszte felé

porrajhoz, darabok

bölcseinek jegyzőkönyvé

szerint megnevezte a ha

pellengézte őket a vilé

zedék nőtt fel azóta, eg

koroztak mult el s a p

Okrana könyörtelen elle

ebben a rendetlen, pa

zsufolt párizsi hotelszob

déget, mint akkor, am

tervári urak fenték rá

Könyvtárba készülne,

dom neki jövetelem cé

szélére, engem megkíná

s mindenekelőtt józian

— Hát a „Cion J’gyz

él? kérdi vidáman, pedi

posan agyonütöttem.

ezt a közönséges, ost

analfabéta muzsikok szá

iratot nem volt néh

Azev, az nehezebb mun

csineinek Jegyzőkönyvé

után is büszkült a ham

Burcev annakidején t

mos ellen, de mindig

forradalmár volt s job

forradalom óta csak fo

hány öreg híve az oros

zervatívabb szárnyához

A jegyzőköny

— A „Jegyzőkönyv”

rana vezére: Racszkovsz

deken át dult harc eg

a Racszkovszki minden

sikerhajászó ember ve

meg azzal, hogy könyö

rendszer ellenfeleit, am

volt, hanem maga gyá

teket”, merényleteket,

leleplezésével érdemte

Az ő kreaturája volt A

sen ellátásodott zsid

nők, aki habozás nélkü

Jön: ÉRI

Az elismerő levelek EZREI, a világ minden tájékáról BIZONYÍTJÁK A TOGAL KIVÁLÓSÁGÁT

minden más hasonló készítményekkel szemben
A KLINIKÁK és orvosok tömege elismeri a TOGAL hatékonyságát a REUMA, HÜLES stb. gyógyítása terén.
TOGAL több mint „csak” csillapítószer. A REUMAT és a NEURALGIÁT gyógyítja és óvja a GRIPPETŐL.

Uj a praktikus csomagolás, a kis alumíniumdoboz, 3 tablettával. Elegendő, hogy megszabadítsa a migréntől, neuralgiától és a fejfájástól. Ezt a csomagolást jutányosan 10 leiert kaphatja meg.

Ez a helyes!

NIVEA FOGKRÉMET
gyermekeknek!

Gondoskodjék róla, hogy már az anyaság gyermek-horban hozzásegítsen a gondos fogápoláshoz! Minden étkezés után, de különösen lefekvés előtt, gyermekeink fogait NIVEA FOGKRÉMMEL gondosan keféljék meg, szájukat öblítsék ki. Ez a legbiztosabb tisztántartási mód és szép fehér fogakat eredményez.

Könnycsok! Csedés idő!

24 Lei

Burcev, az öreg emigráns orosz újságíró elmondja, hogy leplezte le a „Cion bölcsei” jegyzőkönyvének hamisítását

Raczkovszky okrána-főnök harcba keveredik Azev miatt Burcevvvel és megszületik mint nagy tromf: a „jegyzőkönyv”

Párizs, november 21. Vladimir Burcev a triajzából egyszerre több könyvet is lehetne írni. Ez a 74 éves, hajlotthátú, fiatalosan csillogószemű fáradhatatlan riporter, egykoron cári, most pedig sztalini emigráns az utolsó félszázad gigantikus orosz drámájának élő története. Egyik páratlan kalandja, Azev leplezésének története szindarab formájában már az irodalomba is bevonult. Burcev mindig szívesen elmeséli a hajszolt s könyörtelenül leleplezte a gazembereket. Amikor akkoriban haladó eszméi miatt megfosztották tiszti rangjától, ő, anélkül, hogy belépett volna valamelyik pártba, csatlakozott a cár ellenfeleihez. Egész fiataloságát az Okrana elleni harcban szentelte. Igazi riporter szívóssággal sorra fedte fel a forradalmárok előtt a rettegett pétervári rendőrség soraiba csempészett ügynökeit. Azev esetéről az egész világ beszélt.

A másik híres Burcev-munka a „Protocoles des Sages de Cion” hamisított voltának leleplezése.

Három évtized telt el azóta, hogy ez a siralmasan neveléses pamflet ürügyül szolgálhatott a veszte felé induló cárizmus pogromjaihoz, darabokra szedte azt „Cion bölcseinek jegyzőkönyvét” s sorra személy szerint megnevezte a hamisítás szerzőit, ki-pellengérezte őket a világsajtóban, egy nemzetek közt fel azóta, egy egész történelmi korszak mult el s a porra, hamuvá vált Okrana könyörtelen ellenfele most is ugyanabban a rendetlen, papírokkal, könyvekkel zsúfolt párizsi hotelszobában fogadja vendégeit, mint akkor, amikor még a szentpétervári urak fenték rá a fogukat.

Könyvtárba készült, de amikor elmondom neki jövetelem célját, visszaül ágya szélére, engem megkínál az egyetlen székkel s mindenekelőtt jóízűen kacagni kezd.

— Hát a „Cion Jegyzőkönyv” még mindig él? Kérde vidáman, pedig én annakidején alaposan agyonütöttem. No, nem dicsőíkszem, ezt a közönséges, ostoba, s tisztán csak analfabéta muzsikok számára készült szennyíratot nem volt nehéz leleplezni. Bezzeg Azev, az nehezebb munka volt. A „Cion Bölcseinek Jegyzőkönyvé”-ből már első ránézés után is büzlött a hamisítás.

Burcev annakidején ugyan harcolt a cárizmus ellen, de mindig úgynevezett jobboldali forradalmár volt s jobbróloldási a szovjetforradalom óta csak fokozódott. Ma ő és néhány öreg híve az orosz emigráció legkonzervatívabb szárnyához tartoznak.

A jegyzőkönyv születése

— A „Jegyzőkönyv” — mondja — az Okrana vezére: Raczkovszki és köztem évtizedeken át dult harc egyik mellékhatása. Ez a Raczkovszki minden skrupulus nélkül való, sikerhajás ember volt, aki nem elégedett meg azzal, hogy könyörtelenül üldözte a cári rendszer ellenfeleit, ami különben is feladata volt, hanem maga gyártott forradalmi „eseteket”, merényleteket, hogy azok könnyű leleplezésével érdemeket szerezzen magának. Az ő kreatúrája volt Azev, ez a pénzért teljemen ellátiasodott zsidó származású mérnök, aki habozás nélkül készítette elő saját

hitsorsosai tömegben való legyilkolását. Azev Raczkovszki megbízásából merényletre uszította a forradalmárokat s azután beadta nekik a gazdájának. S Raczkovszki vagy a merényletek elkövetése előtt, vagy után fogatta le a terroristákat. Attól függött, hogy milyen viszonyban volt a kiszemelt áldozattal. Riporter ösztönöm rávezetett e szörnyeteg s hozzá méltó famulusa nyomára. S fokozatosan lehetetlenné tettem munkájukat. Az Okrana-főnök ur sikerei kezdtek elmaradni.

Raczkovszki erre új ötletre törte a fejét. Tudta, hogy II. Miklós, főleg pedig a cárné misztikus, babonás emberek. S hogy az ortodox egyház befolyása rajtuk végtelenül nagy. Azután itt volt a sok millió, nehézsorban tengődő megvetett orosz zsidó.

Ha nincs több merénylet, jó lesz majd pogromokat rendezni. Itt is kitüntetheti magát az ember, ha ügyes. Egyszerre megjelent hát és kézről-kézre járt a szenzációs könyv, amely titokzatos stílusban leleplezte a „zsidó összeesküvést”. Egyéb se kellett azután. Jöttek a pogromok. Áradt a vér Varsó, Kiszenev, Bialostok utcáin.

Nekem rögtön gyanus volt a dolog s elkezdtem kutatni. Persze egy darabig sötétben mozogtam. Azután jött a Lopukhin úti rendőrfőnökkel, e ritka becsületű emberrel való barátságom. Lopukhin rávezetett Azev nyomára és értékes utbaigazításokat

Dialogue aux Enfers:

10. oldal: Vajjon a politikának lenne valami köze az erkölcsöz? Volt-e valaha állam, melyet a magánerkölcs szabályai szerint vezettek?

12. oldal: Én sokkal kevesebbet foglalkozom azzal, ami jó és erkölcsös, hanem inkább azzal, ami hasznos és szükséges.

14. oldal: Mint a Visnu istennek, sajtómnak száz karja lesz és ezek a karok fogják irányítani a véleményeket az egész országban.

Burcev megvárja türelmesen, amíg pontosan följegyzem az összehasonlított szövegeket, majd megint elneveti magát s így folytatja:

— A rendőrgyűnök az alapos átalakítási munka elvégzése után a kéziratot kerülő uton eljuttatta egy korlátozott babonás, de rendkívül becsületes egyházi tisztviselőhöz, Serge Nilushoz azzal, hogy ime, ez a zsidók titka s ebben és ebben a nyomdában adassa ki a saját neve alatt. Serge Nilus, akinek mindig iró álmai voltak, rohant a kéziratral a megjelölt nyomdába s így született meg a szenzációs leleplezés a zsidó összeesküvésről. A haladó cárizmus korlátolt antiszemitaí persze szétkapdosták az első példányokat és Raczkovszki ur dörzsölte a tenyerét. Persze nem sokáig. Én a másolatot végző Okrana-alkalmazott közlébe fértőztem, megnyertem bizalmát, annál is inkább, mert ezt az embert, hogy ne fecsegen, kihelyezték Párizsba s itt ő nagyon magányosan érezte magát. Persze a leleplezés ment, mint a karikacsapás. Egy-két jól elhelyezett újság-

adott a „Jegyzőkönyv”-re vonatkozólag is.

Feláll az öregur, sokáig keresgél az ágya felé helyezett, könyvekkel zsúfolt polcon, kiválogat néhány kötetet, ölébe veszi s azután beszél tovább:

— Röviden összefoglalom most ezt az azóta már történelmileg is igazolt gyászos históriát. Raczkovszki egy párizsi utja alkalmával megvásárolt valamelyik szajnaparti antikváriusnál egy 1864-ben III. Napoleon ellen intézett, szimbolikus modorban megírt pamfletet. A könyv szerzője Maurice Joly párizsi ügyvéd. Hazatérve Szentpétervárra, átadta a pamfletet egyik ügynökének, aki lefordította oroszra majdnem szóról-szóra az egész szöveget, csak mindenütt III. Napoleon neve helyébe a „zsidó” szót rakta. S így lett a Maurice Joly által írt „Dialogue aux Enfers entre Machiavel et Montesquieu” c. francia írásból „Nagy a kicsiben, avagy a Zion Bölcseinek Jegyzőkönyve” című orosz nyelvű, zsidó világösszeskűvést leleplező pogrom-uszítás.

Egy kis összehasonlítás

Két megsárgult könyvet nyit ki előttem Vladimir Burcev. Az egyik a Joly-féle röpirat, a másik a „Cion Bölcsei”-nek első francia fordítása. Találomra összehasonlítottunk néhány részletet.

Ime az eredmény:

Cion Bölcseinek Jegyzőkönyve:

27. oldal: A politikának semmi köze sincs az erkölcsöz. Amelyik államférfi erkölcsösen kormányoz, annak nincsenek tapasztalatai, az nem elég erős a helyén.

29. oldal: Megállapítva terveinket, nem azt kell néznünk, ami jó és erkölcsös, hanem azt, ami hasznos és szükséges.

77. oldal: Mint a hindu Visnu istennek, ezeknek az újságoknak is száz karja lesz, amelyek külön-külön fogják irányítani a közvéleményt.

cikl s a „Cion vénei” köznevelésbe fülladtak Raczkovszki ural együtt. De azok, akik ezen a címen akartak pogromozni, nem vettek tudomást semmiről. Zavartalanul gyilkolástak tovább.

Még csak ennyit mond nekem Burcev:

— A tavalyi berni pert az én tanuvalomásom döntötte el. Az én tárgyilagosságotam nem vonhatja kétségbe senki. Emigráns vagyok, politikai szimpátiám százszor inkább a mai Németországhoz viszonyk, mint a mai Oroszországhoz, de ami igazság, az igazság: a „Cion Véneinek Jegyzőkönyve” tromba, közönséges és neveléses hamisítvány. Akármilyen elbődült is valaki, de ezt az igazságot tudomásul kell, hogy vegye!

Lloyd George levele egy manchesteri rabbihoz

London, november 21. David Lloyd George a napokban nagy beszédet tartott Manchesterben. A gyűlés elnöke többek között felolvasta egy manchesteri rabbi üdvözlőlevelét és azon kivánságának adott kifejezést, hogy a zsidóság teljes szabadságot élvezzen Palesztinában, Angliában és minden más országban, hogy sajátos értékeivel hozzájárulhasson az emberi civilizációhoz.

Maga Lloyd George is szóvá tette a zsidókérdést beszédében. Hangsúlyozta, hogy ellensége minden elnyomásnak, bármilyen részről is történjen az, faji, vallás, vagy osztály részről.

Előzőleg levelet intézett Lloyd George a manchesteri rabbihoz, aki nem vehetett részt a gyűlésen, mert azt péntek este tartották meg. Ebben a levélben többek között a következőket írja az angol államférfi:

„Sajnálom, hogy olyan időpontra tűzték ki a gyűlést, amikor Ön és barátai nem vehetnek részt azon. Szerettem volna itt látni zsidó barátaimat, mert mindig energikus képviselője voltam a „fir play”-nak e nagy fajjal szemben és ugyanolyan energikusan harcoltam minden elnyomás ellen, amelyben részesült... Sohasem változtattam meg ezen érzelmemet e tiszteltreméltó és öreg faj iránt, melynek anynyi köszönettel tartozik a civilizáció.”

Impotencia

már csak a multé! Világszabadalom! Megszűnik a nők szexuális zavarokból származó idegessége! CASANOVA készülnék (nem gyógyszer) használatával bármilyen koru és még a leg súlyosabb impotenciában szenvedő férfi is azonnal akcióképesé válik. Érdeklődők küldjenek 36 lejt pénzben vagy postabélyegben, melynek ellenében pontos ismertetőt küldök. Készületek állandóan raktáron. Francia gyártmány.

Fischer Bucuresti, Str. Doamnei 12, etaj V.

Állandósult a harc a mandzsu-mongol és a kínai hadsereg között

Csien-Csin, november 21. (Rador.) Négy száz kínai zendülő-katonából álló csoport támadta meg a Hopej-tartományban lévő Csanglit, lefegyverezte a rendőroket és kifosztották az állomáson tartózkodó utasokat. A támadók ezután felszálltak egy vonatba és magukkal vittek tuszul egy japán rendőrtisztet, több japán utast és hat kínai rendőrt. A támadók az ország bel-seje felé menekültek. A japán katonaság üldözöbe vette őket, mire a tuszokat elengedték.

Peking, november 21. (Rador.) A csa-hari hadsereg egy légitársa bombákat dobott le Szujan keleti részében lévő állomásra. A mandzsu és mongol katonák között egyrészt és a kínaiak között másrészt harc folyt le. A mongolok és mandzsuok kénytelenek voltak visszavonulni.

Jön: ÉRETTSEGI. Fodor László szindarabja, a főszerepben: SIMONE SIMON

Buforszövet Szőnyeg
Kárpitos kellékek
Tapitex S. A.
 legolcsóbban
 CLUJ, Calea Regele Ferdinand.
 Telefon: 14-52.

A Salengro-eset

Az öngyilkossá lett volt francia belügyminiszter ellen emelt vádak drámai története

— Párizsi levél —

Párizs, november 21. (Az Uj Kelet tud.) Salengro belügyminiszter tragikus öngyilkossága után mitsen csitulnak a kedélyek Párizsban. Nemcsak a szocialista munkásság és a népfrontot támogató polgári rétegek döbentek meg a váratlan öngyilkosság felett, de ez a hangulat nyomta rá bélyegét ugyancsak Párizs egész társadalmi életére. Elenyésző kisebbség az a csoport, mely a Salengro ellen emelt vádak tisztázása után is a hamisítások és rágalomok özönét zúdította az ország egyik legnépszerűbb politikására.

Miben is áll a Salengro eset? Melyek azok a vádak, amelyeket ellene emeltek és amelyeket a francia kamara a francia parlamentben szokatlanul nagy szavazatszámmal, 425 szavazattal 63 ellenében utasított el? Salengrot háború alatt elkövetett katonaszökevényesség vádjával illették. Ime a tények, ahogyan azok a katonai iratokból derülnek ki:

Salengro a 233. gyalogezred katonája és Arnould kapitány kerékpáros futárja volt. Bizalmi állást töltött tehát be, bár mint szocialistát a B) listán tartották nyilván az „antimilitaristák” között.

1915 december 19-én Arnould kapitány a következő jelentést teszi Salengroról: „Október 5, 6 és 7-én ennek a katonának a magartatása a pokoli bombázás alatt a derék és odázó katona és ugyanakkor a főnökökkel és bajtársakkal együttérző ember teljesítménye volt”.

Ezek a sorok egy frontharcos tiszt jelentéséből valók és nem vonhatók ki”.

1915 október 7-én Salengro kihallgatáson jelentkezik a 24. századnál, mely Derou főhadnagy parancsnoksága alatt áll.

Derou a következő jelentést küldi: „Salengro Demailly szakaszvezető barátjának haláláról beszél, aki néhány órával azelőtt elesett. Azt mondotta, hogy kölcsönösen megfogadták, ha egyikük elesik, a másik minden lehetőséget megtesz, hogy megszerezze iratát és elküldje családjának. Salengro meg akarta tartani ígéretét. Megdicsértem szándékát, de megmutattam neki, hogy előtünk hegy van és a hegy mögött a leselkedő németek”.

Salengro mégis elindult a német állások felé, a mezőn heverő hullák között. Hasoncsuszva haladt előre, hogy megtalálja Demailly holttestét, mert meg akarta szerezni az iratokat, amint azt esküvel megfogadták egymásnak. Derou főhadnagy mondotta, hogy amikor Salengro hasoncsuszott a hegyen, a német lövészárok előtt egy katona így szólt: — Megérdemli a vaskeresztet.

— Megkapja — válaszoltam.
 Három puskalövés... Salengro eltűnt. Foglyul ejtették.

Mint minden eltűntet, Salengrot távollétében bíróság elé „állították”. Ki ítélte el? A verduni hadbíróóság. Nagyon valószínű, hogy ez a hadbíróóság nem túlságosan rokonszenvezik olyan katonákkal, akik az ellenséghez átpártolnak. Salengro nem volt jelen a tárgyaláson és nem is volt védője. Mégis 1916 január 20-án a verduni hadbíróóság felmentette! Távollétében! Védők nélkül!

Egészen világos: Salengro tökéletesen ártatlan volt. Arnould kapitány és Derou fő-

hadnagy a hadbíróóság előtt meg is mondták. A fenti idézetek ezekből a vallomásokból valók.

Ebben az időben Salengro már hadifogoly volt a németeknél. Vasöntődében dolgozott. Az volt a gyanúja, hogy ez a vasöntőde fegyvereket gyárt és ezért visszautasította a munkát: „Nem gyártok fegyvert hazám el-

len” — mondotta. Ezért német hadbíróóság elé állították harminc francia hadifogollyal együtt, akik azonosították magukat Salengróval. 1916 július 11-én a nürnbergi 9. hadosztály hadbíróósága Salengrot kétévi börtönrre, a francia foglyoknak a német állam ellen való izgatása vádjával.

Ennyira volt hazaáruló Salengro. De a szélsőséges sajtó éppoly jóindulatu Párizsban, mint Bucurestiben és megindította a hadjáratot Salengro ellen. Salengro katonaszökevény! — üvöltö naponta az Actions Française, a „bűnös lap”, mint ahogy azt a francia miniszterelnök mondotta. A kormány bizottságot nevez ki, mely Baral és Pichot képviselőkkel és Gamelin tábornok elnökele alatt áll. A bizottság kivizsgálja az ügyet és megállapítja, hogy Salengronak semmilyen bűne nincs.

Nem fontos! A rágalomözönnel Pecquart képviselő a parlament színe elé hozakodik, mely viharos ülés után tüntetően ünnepli Salengrot. 421 szavazattal 63 ellenében a képviselőház alaptalannak minősíti a Salengro ellen hozott bűnös vádatokat.

Előbb Verdunban a hadbíróóság felmentette. Aztán a nürnbergi hadbíróóság hazafias cselekedetért két évre ítélte, a nagyvezérkar főnöke vezetése mellett egy bizottság ártatlannak minősítette, 421 képviselő nem tartotta bűnösnek — Salengro megsemmisítette tudott ellentálni: a szélsőjobboldal rágalmai lelkiileg összetörték. Öngyilkos lett.

A szélsőjobboldal, amikor nincs bátorsága, hogy szemtől szembe öljön, mint ahogy Jaurét megölte, öngyilkosságra kényszerít, ahogyan azt a Salengro esetben tette.

(T. L.)

Legelegánsabb

francia és angol munkák, gyönyörű estélyi ruhák olcsón készülnek.

Királyné „Elite Divatszalon”-jában

Cluj, Str. Memorandului 5. szám. Az udvarban.

KÖZGAZDASÁG

500 millió lej alaptőkével felállítják a Mezőgazdasági Hitelintézetet

Bucuresti, november 21. (Az Uj Kelet tud.) A Mezőgazdasági Hitelintézet felállítására és működésére vonatkozó törvényjavaslat elkészült és azt közelebbről életbe lépteti a kormány.

Az új intézmény 500 millió lej alaptőkével alakul meg, amelyet nyilvános jegyzések, valamint az állam és mezőgazdasági hitelek folyósításával foglalkozó pénzügyi intézetek és népbankok jegyzése útján fognak fedezni.

Az állam egy a kezdeti alaptőkéjénél, mint a későbbi tőkeemeléseknél résztvesz olyképpen, hogy husz éven keresztül minden évben 100 millió lej részvényjegyztést eszközöl.

Az új intézmény részvényei a Banca Natională lombardirozhatók lesznek, azonkívül az árlejtéseknél garanciául letétbe helyezhetők.

A Mezőgazdasági Hitelintézet nem folyósít közvetlenül hiteleket és kölcsönöket a mezőgazdáltnak, hanem a rendelkezésére álló tőkét az illyenmü ügyletekkel foglalkozó intézményeknek (népbankok, Creditul Funciar Rural stb.) fogja rendelkezési helyére eljuttatni.

A Mezőgazdasági Hitelintézet háromféle kölcsönök folyósítását vette tervbe: 6-12

hónapos termelési kölcsönök, 1-5 éves beruházási kölcsönök és 5-30 éves földveteli és talajjavítási kölcsönök.

A folyósított kölcsönök kamata nem haladhatja meg az 5 százalékot.

A Timisoarai Első Takarékpénztár megtámadta a Timisoarai Sörgyár konverziós egységét. A Timisoareana sörgyár, mely Bucuresti székhellyel működik, korábban a konverziós törvény 50. paragrafusa értelmében 15 év alatt kamatmentesen fizetendő 40 százalékos kvóta felajánlásával konverziós egységet kért. A gyár újabb kérést terjesztett elő a fizetési terminus megváltoztatása ügyében. Ezen kérés ellen a Timisoarai Első Takarékpénztár, mely a sörgyárnak 23 millió lejes követeléssel egyik főhitelezője, opozíciót adott be arra hivatkozva, hogy a sörgyár nemcsak az iflói, hanem a timisoarai törvényszék előtt is konverziós egységgel élt, már pedig megengedhetetlen, hogy egyazon vállalat két törvényszék előtt 2 kényszerjegyzési kéressel szerepeljen. Az opozíció felett november 27-én dönt az iflói törvényszék.

SZEREPOSZTÁS:

Román Opera

1936 november 23-án, hétfőn este fél 9-kor a második rendkívüli előadás

PIA IGY

hires primadonna és

Emil Marinescu

a bucuresti Román Opera tenoristája felléptével színrekerül

Hoffman meséi

Vezényel: JEAN BOBESCU.

A bérletjegyek érvényesek. Jegyek elővételben a színház pénztáránál!

Olimpia — — — — —	— — — — —
Giulietta — — — — —	— — — — —
Antonia — — — — —	— — — — —
Egy hang — — — — —	Ana Ciolac
Niklaus — — — — —	Piteiu-Georgescu
Hoffmann — — — — —	Emil Marinescu
Lindorf — — — — —	— — — — —
Cappellus — — — — —	— — — — —
Daportutto — — — — —	— — — — —
Dr Miracol — — — — —	— — — — —
Spalanauzi — — — — —	Gh. Zuamirovski
Crespel — — — — —	M. Georgescu
Chlenil — — — — —	A. Iarotcky
Andreas — — — — —	— — — — —
Cocheuille — — — — —	— — — — —
Pitichinaccio — — — — —	— — — — —
Franz — — — — —	— — — — —
Luther — — — — —	N. Robescu
Nathanael — — — — —	A. Almásanu
Hermann — — — — —	N. Mihailivschy
— — — — —	— — — — —
— — — — —	Diákok, vendégek, táncolók, szolgák.

Pia Igy

C. Ujecu

Dr. Pulca

APRÓ HIRDETÉSEK

Szörmér és választékban. Bundák készítése, javítása legolcsóbban vállalom. Galléroszások a legújabb bécsi modellek szerint készítenek. Bixenspaner szőrmeszalon Regele Ferdinand 3, szembe a kapuval emeleten.

Szülők! Gyengétehetség, ideges természetű különféle fogyatkozású gyermekeket felvevő, nevelési és tanítási zavaroknál ingyenes szaktanácsot adok válaszbélyeg ellenében. Kory gyógypedagógiai intézeti tanár Ineu, jud. Arad.

Szentpáli szeszgyár felszerelése részletekben is eladó. Bővebbet Fischer Miklós vastületben Baia Mare.

1 millió lej Léspénztőkével

betársulniék
Ipari vagy kereskedelmi vállalatba
 Csakis minden információt kibíró komoly ajánlatok érdekelnek. A vállalat adminisztratív és kereskedelmi vezetését vállalám. Megkereséseket „Welthandel” jelige alatt a lap kiadóhivatal továbbít.

Kiadó azonnalra tizethelyiség. Piața Mihai Viteazul 30. Uj sarokházban.

Suche deutsche Erzieherin zu meinen zwei Mädchen im Alter von 5-7 Jahren in die Provinz. Informationen bei Török Cluj, Regina Maria 28.

Vegétáriánus szakácsnő fixre vagy százállkra felvétetik. Izraelita előnyben. Satu Mare, Piața Bratianu 18.

Benősülhet jól prosperáló vállalathoz 30-35 évig műszaki ismeretekkel vagy mérnöki diplomával rendelkező izr. fiatalember. Fényképes ajánlatokat Fuchs, Satumare. N. Filipescu 21 címre.

Clujon nyugdíjas állásban levő jókijű diplomás urinó férjhezmenne biztos egzisztenciájú, intelligens, 50 év körüli uriemberhez. Leveleket „Biztos megélhetés” jeligére a kiadóba kérek.

27 éves, biztos egzisztenciával bíró, intelligens, jó családból való zsidó fiatalember házasság céljából megismerkedne egy zsidó családból való intelligens és megfelelő hozománnyal rendelkező 21-24 éves leánnyal. Leveleket „Schadchen nélkül” jeligére a kiadóba kéri.

Ort. kőser füstölt libahust, bört és szit legolcsóbban Friedmann Mayer Oradea, Piața Mihai Viteazul 11, szállít.

Régi, nagy vevőkörrel rendelkező, jól bevezetett keretüzlet eladó. Ajánlatokat „Képeretező” jeligére a kiadóba.

Eladó komplett berendezési cellulózjátékárú üzem. Társulni is lehet. Értekezhetni: Str. Negruzzi 3. Csak 3-4 óra között.

30 éves, csinos és háziasan nevelt urileány zenetanári oklevéllel és jelentékeny jövedelemmel férjhez menne akár evált vagy özvegy urhoz is. Hozománya 100.000 lej és két szoba teljes berendezés. Bővebbet „Mirea” házasságközvetítő iroda Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

Eladó villanyerőre berendezett fűszermalom és kávépörköldő, komoly vevőnek. Cluj, Piața M. Viteazul 33.

Két világos ucai szoba, előszoba, fürdőszoba és mellékhelyiség belvárosban havi 1500 lejért kiadó. Str. Saguna 7.

Bucovin'rin, deutsch, hebräisch, rumänisch wunsch Stelle ab 1-ten Dec. zu Kinder bis 7 Jahren in religiös. jüd. Hause. Nur gegen guten Lohn und ebensolche Behandlung. A. Davidovics Oradea, Str. Millerand 10.

Jómeneteli, garanciaképes Kereskedelmi Részvénnytársaság keres egymillió tőkeértárat üzemenek megnagyobbítása végett elsőbbségi részvények kibocsátásával. Személyes közreműködés szükséges. Ajánlatok „Magas jövedelem” jeligére a kiadóhivatalba.

Naponta frissen fejt kőser tehén és bivaly tej — házhoz szállítva is — kapható Schwartz Ignácnál, Str. Gen. Poetas 28.

ORADEA legrégebbi
szücs és szőrmé-üzlete
 kiterjedt előkelő vevőköre van, felszereléssel
1937 január 1-re kiadó
 Értekezhetni: Dr Andriksa Józsefnél
 ORADEA, Bulv. Reg. Ferdinand 8.

Rövide az

Bucuresti, november 21. (Rövidesen új megjelenési piacon különbözni fognak a ügyminisztérium egy tükben kapott felhatalomból kibocsátására, amely ki a Nemzeti Bank pénzeknek a forgalomsa folytán bekövetkezősára. Ebből az össze ügyminisztériumnak ben fennálló 100 millió is. A pénzügyminisztérium 395 millió ezüst szor forgalomból, amely fog helyettesíteni.

Fran

2000 uj repülő alattjáró flott

Párizs, november 21. (Rövidesen új megjelenési piacon különbözni fognak a ügyminisztérium egy tükben kapott felhatalomból kibocsátására, amely ki a Nemzeti Bank pénzeknek a forgalomsa folytán bekövetkezősára. Ebből az össze ügyminisztériumnak ben fennálló 100 millió is. A pénzügyminisztérium 395 millió ezüst szor forgalomból, amely fog helyettesíteni.

Ez a roppant erő megnövekedett országai időt két évre váratos katonák, t márt pedig 106.000. A szárazföldi hads 680.000 főre emelk az anyaországban é dig a gyarmatokon sok száma négymilli tasorba állítható ké mint nyolcmillió. E mond a gigászi ha ris készen áll az a tól kezdve a gázma gépfegyverekig.

Mindez azonban dő ahhoz, hogy Fr ban érezze magát. A és nehéz tankok az gyártanak, az ütő és megduplázzák a

Mostanáig minből állt a francia lényiségnek oroszlan tük, melyek mazim kilométer óránként bombavető, kizáró repülőgépek, melye előbbieknél, sebess ter és négyezer m tudnak érni. A vil szerel tleji haderej dig is. Pilótái kmár

Szabad előkészít

gépészeti és v

MARKO V. mész

CLUJ, Calea Re Telefon: 453.

Rövidesen forgalomba kerülnek az új nickel százelejesek

Milyen lesz az új pénzérem

Bucuresti, november 21. (Az Új Kelet tud.) Rövidesen új száz lejesek fognak megjelenni a piacon, amelyek lényegesen különbözni fognak az eddiektől. A pénzügyminisztérium egymilliárd 675 millió értékben kapott felhatalmazást a százelejesek kibocsátására, amelyből 180 milliót fizet ki a Nemzeti Banknak a száz lejes ezüst-pénzeknek a forgalomból való visszavonására. Ebből az összegből fizetik ki a pénzügyminisztériumnak a pénzverdével szemben fennálló 100 millió lejnyi kötelezettségét is. A pénzügyminisztérium egymilliárd 395 millió ezüst százelejest fog kivonni a forgalomból, amelyeket nickel pénzekkel fog helyettesíteni. A 40 millió lej érték-

ben még forgalomban maradó ezüst százelejeseket nickel 50 lejesekkel fogják pótolni.

A 100 lejes nickel pénzék a következőképpen fognak kinézni: a pénz színe világosszürke, fényes lesz, nagyon kis sárgás árnyalattal. Egyik oldalán II. Károly király feje látható profilban. A kép alatt kicsiny írott betűkkel lesz olvasható I. Jalea szobrásznak a neve, a kép körül pedig ez a felirat: Carol II. Regele Románilor. Az érem másik oldalán az ország címere, a korona fölött a 100-as szám, a cimere alatt pedig: 1936.

A pénz súlya 8200 gram lesz és nickel tartalma 97.5 százalék. A pénz átmérője 27 milliméter, vastagsága a közepén 1.75 milliméter, a szélén 2.5 milliméter.

Franciaország fegyverkezése

2000 új repülőgép páncélos hajóóriások, a világ legnagyobb tenger-alattjáró flottája és teljes felszerelés 8.000.000 ember számára

Párizs, november 21. — Franciaország legyőzhetetlen! — ezzel a meggyőződéssel tért vissza inspekciós útjáról Edouard Daladier francia hadügyminiszter és elégedetten jelentette a látottakat minisztertanácsnak. Egyben újabb 500 millió hitelt megszavazását kérte, ami — egyelőre — elegendő lesz arra, hogy az ország Belgium felé néző határát ugyanolyan beton- és acélvédművekkel lássák el, mint amilyenek kelet felől biztosítják a franciák nyugalmát. A Maginot-vonalat déli irányba is kiterjesztik, így elzárják az utat a Svájc sem legességét megsértő ellenség elől. Ez a párszáz millió azonban csekélység azokhoz a milliárdokhoz képest, amit a hadsereg új felszerelésére, a motorosításra, a légihaderőre és a flottára áldoz az új büdzsé. Pedig a francia haderőt a katonai szakértők már eddig is a világ első vagy legrosszabb esetben második legerősebb szárazföldi hadseregének tartották.

Ez a roppant erő most nagymértékben megnövekedett olyan módon, hogy a szolgálati időt két évre terjesztették ki, a hivatásos katonák, tisztek és altisztek számát pedig 106.000-ról 144.000-re emelték. A szárazföldi hadsereg békelelétszáma így 680.000 főre emelkedett, melyből 400.000 az anyaországban állomásozik, 280.000 pedig a gyarmatokon. A kiképzett tartalékosok száma négy millió, a háború esetén csatasorba állítható katonaság létszáma több, mint nyolcmillió. És ami mindennél többet mond, a gigászi hadsereg felszerelése már készen áll az arsenálokban, a bakancstól kezdve a gázmaszkokig, a puskáig, a gépfegyverekig.

Mindez azonban ugylátszik, nem elegendő ahhoz, hogy Franciaország biztonságban érezze magát. A páncélaútok, a könnyű és nehéz tankok ezreihez újabb ezreket gyártanak, az ütlegek számát megnövelik és megduplázzák a légihaderőt.

Mostanáig mintegy kétezer repülőgépből állt a francia légiflotta. Ennek a mennyiségnek oroszánrészt vadászgépek tettek, melyek maximális sebessége 360—400 kilométer óránként. Ezekhez járultak a bombavető, kizárólag támadásra használt repülőgépek, melyek jóval drágábbak az előbbieknél, sebességük 290—335 kilométer és négyezer méter magasságot is el tudnak érni. A világ egyik legjobban felszerelt légi hadereje volt a francia már eddig is. Pilótái már a világháború alatt be-

bizonyították rátermettségüket. Mégis, a német légi flotta nagymértetű kifejlesztése miatt, a francia légi vezérkar, élén Fécamp generálissal, a légi haderő főfelügyelőjével, gyengének találta a repülőflottát, a gépek egy részét túlságosan elavultnak ahhoz, hogy egy modern háborúban komoly szerepet játszhasanak.

Lázas sietséggel új gépeket gyártanak, az eddieknél is hatalmasabbakat, gyorsabakat és erősebbeket. A már kipróbált Morane-Saulnier 405"-ön és „Dewoitine D. 515“-ökön kívül, melyek már repülnek, járában gyártják a legújabb modelleket, mint a „Bleriot 710“, a „Marcel Bloch 150“, a „Loire 250“ vagy a „Nieuport 161“. Ezek üldöző gépek, egyik-másikuk 500 kilométerre is képes óránként és valamennyi motoros gyorsítóléggyuval van felszerelve, ami lehetővé teszi számukra, hogy már 800 méter távolságból tűz alá vegyék az ellenséges repülőgépet.

Az új légi program legfontosabb része azonban a bombavető csatagépek minőségének fejlesztése. Majd mindegyik repülőgépgyár új csatamodelleken dolgozik. Az Amiot, a Latécoère, Romano, Loire, Bloch és Farman-gyárak új bombahordozói 420 kilométerrel repülnek, majdnem kétszer olyan gyorsan, mint a német hárommotoros Junkersek. A légihaderő legerősebbének és tisztikarának létszámát 40 ezer főre emeli az új program s ha elkészül a több, mint kétezer új csatagép, akkor a régiekkel és a szükség esetén katonai célokra átalakítható kereskedelmi és turisztagepekkel együtt mintegy 5000 egység fölött rendelkezik a francia hadsereg.

A hadihajókról sem feledkeznek meg az új fegyverkezési program. Hogy ezen a téren micsoda erőfeszítéseket tesz Franciaország, azt legvilágosabban magának a tengerészeti miniszternek, Gasnier-Duparcnak a szavai bizonyítják.

— A francia flotta reorganizálását még George Leygues volt tengerészeti miniszter kezdte el és azóta megszakítás nélkül halad kijelölt útján — mondotta a miniszter. — Egymásután készültek el az újabb és újabb egységek, melyek közül a legutóbbiak kiállják a versenyt bármelyik hasonló más nemzetbeli hadihajóval. Sőt gyakran felül is mulják őket. Már elkészült a Dunkerque, ez a 26.500 tonnás modern csatahajó, amit azonban még felülmul majd a már építés alatt lévő 35.000 tonnás, 385 milliméteres kaliberű ágyúkkal felszerelt „Richélieu“ és a még ebben az évben építésre kerülő, ugyancsak 35.000 tonnás páncélos csatahajó, a „Jean Bart.“

— De nemcsak az óriás páncélos hajók, hanem a kisebb egységek is nagy haladást jelenetnek az előzőkhöz képest. Így a 2610 tonnás új típusú torpedórombolók 37 csomóval tudnak haladni, annak dacára, hogy ágyúik sokkal gyorsabban tüzelnek, mint az előző lassabb típusokéi. Hozzá kell tennem, hogy ez a 37 csomó csupán a hajó teoretikus sebessége. A praktikumban azonban sokkal nagyobb teljesítményre is képesek. Így a „Le Terrible“ nevű torpedóromboló 45 csomóval is haladt már, ami világ-

ELLENÁLLÁS-nál

Első Monte-Carloi nemzetközi Rallye. „Unirea“ Kárpáti zártkörű verseny.

GYORSASÁG-ban

Első A.C.R.R. repülőstartos versenyen. Braşovi nagy díj-nál. Bucureşti nagy díj-nál.

HEGYI VERSENY-en

Első Sinaiai hegyi verseny. Feleaci internacionális verseny, Cluj. Braşov-Poianai hegyi- verseny. Brad-Sibiui hegyi verseny.

rekord. Ugyanigy a 6000 tonnás könnyű cirkáló, az „Emile Bertin“ a 34 csomó előrelátott sebességgel szemben 40 csomót is tud.

— Ami a tengeralttjáróinkat illeti, elmondhatjuk, hogy Franciaországnak van ma úgy minőség, mint mennyiség tekintetében a leghatalmasabb tengeralttjáró flottája.

A flotta, melyről minisztere ilyen bizalommal nyilatkozott, kétszázhat hajóból áll, összesen 709.000 tonnasúlyal, melyből a 89 tengeralttjáróra 84.000 tonna esik. A francia flotta a közelmúltban új parancsnokot kapott, Darlan admirális személyében.

Az új háborúban mindenki elvérezne Szárazföldön, tengeren és a levegőben egyaránt irtózatot erőt jelent a francia hadsereg. A németnél is nagyobb és a katonai szakértők szerint, egy esetleges

német-francia háborúból Franciaország kerülne ki győztesen. Ez volt a véleménye Weygand tábornoknak és ezt mondotta a napokban Debeney tábornok is, a francia vezérkar volt főnöke.

— Jelenleg körülbelül egyenlő Németország és Franciaország hadereje — jelentette ki Debeney generális. — Mégis, meggyőződésem szerint, mi kerülünk ki győztesen egy esetleges háborúból.

Erre az eshetőségre azonban nem szivesen gondol a kiváló öreg katona. Miért?

— Mert ebben a párbajban egyaránt elvérezne a győzött és a győztes is — ismeri be őszintén.

Nem. Háborút nem akar ma senkinek Franciaországban. Miniszter, tábornok, polgár és munkás egyaránt fél tőle. Fél tőle, de felkészül rá. És ma valamennyi francia politikai párt egyetért abban, hogy a fegyverkezés tempóját fokozni kell.

Szabadalmakat előkészít és kieszközöl

gépészeti és vegyészeti tárgyat is

MARKO V. okl. gépészmérnök
műszaki irodája

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 43-45.
Telefon: 453. Telefon: 453.

PROTÉSEK

Ékban. Bundák készítő-
ban vállalom. Galléro-
modellek szerint készü-
rmezsalon Regele Fer-
yuval emeleten.

Segít, ideges természetű
su gyermekeket felve-
ási zavaroknál ingyen
aszabélyeg ellenében is.
intézeti tanár Ineu.

felszerelés részletek-
Fischer Miklós vasüz-

Lésszpenz-

ével
sulnek

Kereskedelmi

arba
nációt kibíró komoly
vállalat adminisztrá-
vezetőségét vállalnám.
handel“ jelige alatt
atal továbbit.

ethelyiség. Piața Mihai
házbán.

herin zu meinen zwei
a 5-7 Jahren in die
a bei Török Cluj, Re-

snó fixe vagy száza-
aelita előnyben. Satu-
18.

eráló vállalatához 30-
retekkel vagy mérnök
zr. fiatalember. Fény-
hs, Satumare. N. Fil-

ásban levő jókijűsejű,
zmenne biztos egyszis-
0 év körüli uriember-
megéhetés“ jeligére a

ztenciával bír, intelli-
zsidó fiatalember há-
kerkedne ort. zsidó csa-
és megfelelő hozo-
21-24 éves leánnyal
nélkül“ jeligére a ki-

abahust, bört és zsirt
n Mayer Oradea, Piața
lit.

el rendelkező, jól be-
eladó. Ajánlatokat
a kiadóba.

rendezésű celluloid-
is lehet. Értekezhet-
ak 3-4 óra között.

ziasan nevelt urileány
s jelentékeny jövede-
akár érvált vagy öz-
nya 100.000 lej és két
Bővebbet „Mirea“
Cluj, Calea Regele

rendezett fűszermalom
y vevőnek. Cluj, Piața

zoba, előszoba, fürdő-
ág belvárosban havi
Saguna 7.

hebräisch, rumänisch
n Dec. zu Kinder bis
d. Hause. Nur gegen
solche Behandlung-
Str. Millerand 10.

aképes Kereskedelmi
egymillió tőkeátvált-
fása végett elsőbbségi
al. Személyes közre-
Ajánlatok „Magas jö-
dőhivatalba.

kóser tehen és bivaly
tva is — kapható
Gen. Postas 25.

EMIL LUDWIG:

GYILKOSSÁG DAVOSBAN

(11)

Schwarzbard felmentése

A másfélévvel későbbi tárgyaláson, amit Torrés vezetett le ragyogóan, kiderült a gyilkos teljesen politikamentes élete, s hogy egyedül népéért állt bosszút.

Egész Franciaország mellett volt. Amikor Langevin fizikust, az Emberi Jogok előharcosát kihallgatták, a következőket mondta a bírák előtt: „Ez az ember üldözött fajával való szolidaritásában a hadsereg-parancsnokkal szemben, aki a gazságokat elkövette, a felelősség szimbóluma, akinek igazság hiánya tett bosszúállóvá.”

Schwarzbardot ezután az előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság vádjára alól felmentették. A felmentést leginkább a mostanában náciszornalisztaként híres, Hitleről a Harmadik Birodalom bizalmi embereként Varsóba küldött árja Sieburg Frigyes lelkesedett. Ő írta a következőket (Frankfurter Zeitung 1927 október 26. 806. szám.)

Egy náci a felmentésről

„Amikor az ítéletet kihirdették az egész terem felállt és egyhangúan elkiáltotta: „Eljen a Köztársaság!” Annak a megrendítő kifejezése volt ez, hogy Franciaország sebezhetőbb érzi szívét dobogni, ha egy férfi történeti horderejű cselekedetét bírósága tekintélye felel.”

„A lapok, kivéve a kimondottan baloldali organumokat, az első naptól kezdve Schwarzbarddal szemben foglaltak állást, tudósításokban elhallgatták a rája vonatkozó kedvező vallomások, kiemelték a terhelő adatokat, általában az esküdteket mindenképp befolyásolni akarták, hogy a tettes közönséges gyilkosként kezeljék...”

„Husz évszázadon keresztül — folytatja a náci Sieburg tovább — tapostak a zsidó népen, husz évszázadon keresztül rugdosták az urak csizmái Titustól Torquemadágig ennek a fajnak nemes homlokát, amely csak akkor rugtható, ha a földre tiporták. És íme, közülük egy végre visszaült (az eredeti szövegben is kiemeli), miután husz évszázadon keresztül minden országok Petijurái öldökték őket. Egy zsidó lőtt, a világ meglepődve áll s ahogy levegőhöz jut, felmenti a tettest és azt kiáltja: Eljen a köztársaság!”

Schwarzbardnak — így foglalja össze ítéletét a náci — van erkölcsi bátorsága, amit a németországi politikai gyilkosságok történetében hiába keresünk. Schwarzbard zsidó, népe megmentője s nem szöke, összeesküvősdit játszó kamasz, nem Fehme-gyilkos, aki vonakodik a tettől, aki csak egy ismeretlen parancsra cselekszik, aki semmire sem tud emlékezni, nem gyáva hazafutó, aki véletlenül sétál az Unter den Lindenen, amikor a puccsra induló csapatok elhaladnak. Nem, ő ki meri mondani: szándékosan öltem meg s örülök, hogy megtettem.”

Teilirian

1921 március 15-én az egyik berlini uccán Teilirian örmény diák agyonlőtte Talaat pasa egykori török nagyvezírt. Apja, anyja, bátyja és nővére megölését bosszulta meg.

Itt is hat év teit el. A diák 18 éves volt, amikor egy Erzerum melletti kis helységben, ahol békeségben éltek, a török hűbérok megjelentek. Nem váratlanul jöttek, az örmény diák kora gyermeksége óta tapasztalta az uralkodó nép gyűlöletét, amivel ezt a nagyon is okos és szorgalmas kisebbséget üldözték, ugyanúgy ahogy a kis Dávid Oroszországban élő zsidó testvéreit. Itt is, mint a lengyel-zsidóknál pogrom-pogromra követte egymást. 1915-ben, amikor a világháború minden hatalmat Konstantinápolyba összpontosított, amikor a hadjog és az ostrom-állapot minden jogviszonyt még áthatolhatatlanabbá tett, a törökök elérkezettnek látták az alkalmat e mindig kényelmetlen, tehetséges nép kiirtására, állásaik és pénzüik elrablására. A férfi, aki az örmények kiirtását megparancsolta, a diktátor Talaat volt. A kivánatos ürtügyet a szent háborúra tüzelt mohamedánoknak az örmények elleni kergetésre az a körülmény adta meg, hogy az örmények keresztények, vagyis hitetlenek. Akkoriban már ezeket üzték el és öltek meg: a háború végével az eltűnt örmény lakosság száma felülmúlta az egy milliót.

Teilirian motívumai

Végül Teilirian családját is elértek és a sivatagba üzték. A karavánokat török katonaság hajította maga előtt; minden elűzött csak azt vihette magával, amit cipelni tudott. Aranyát az okos apa eldugta, a gyermekek tudták, hova. A sivatagban megállást vezényeltek. A katonák mindenkitől elszedték, amije még maradt s aki valahogy védekezni próbált, azt agyonverték. A 18 éves fiú látja, amint agyonlövők az apját és az anyját, ahogy egy csapással szétverik a bátyja koponyáját, amint nővérét félrevezetik s a kiáltózással gyaníttatják a sorsát. A fiúnak sikerül elrejtőznie és megmenekülni

s később az elásott, több mint 4000 török fontot érő aranyat megmenteni és elszökni Törökországból.

A rémület e napja óta a fiúnak állandóan az epilepsziára emlékeztető rohamai. Nyugatra utazik, Párizsban folytat tanulmányokat, majd abbahagyja, nyelveket tanul, gyakran ül mélabusban hosszú órákon át az üres sötétben, vagy játszik mandolinon, alig pár földijével érintkezik. Ugyanezt a passzív életet éli azután Berlinben. Itt hall arról egy nap, hat évvel hozzátartozói meggyilkolása után, hogy Talaat pasa ugyanebben a városban tartózkodik. A nagytekintélyű török a vereség után elmenekült Sztambulból s Németországba, tegnapi szövetségéhez fordul.

Teilirian anyja

Ezidő tájt, vallotta a diák a pör folyamán, álmában halott anyja jelent meg neki s mint Hamlet atyja a bosszúra figyelmeztette. „Szakadatlanul kérdeztem magamtól: meg tudsz ölni egy embert? A látomány azonban visszatért.” Egy ugyanabban az uccában levő pensióba költözködik, ahol az ellenség lakik: színházi látszóval az ablakával szemben levő házban ellenfelét állandóan figyelheti. Egy alkalommal ellenfelét a ház kapuja előtt egy másik törökkel látja, amint az hajdani urának épp megcsókolja a kezét. A felháborodás lázba hozza a diákot.

Talaat volt a bűnös? Talaat volt legutóbbi a török diktátor, régi esküdött ellensége az örményeknek, az ő parancsára száz és száz ezer örményt irtottak ki s ami a parancson kívül rablásban és gyilkosságban történt, az is az ő számlájára került: ő adta meg a jelt. Természetesen neki is meg volt az ürügye: az örmények elarulták a hazát, mondotta és írta mint nagyvezír, az örmények átpartoltak az ellenséghez, mi gyűlöl-

juk ezeket a keresztény kutyákat! Kétségtelenül: az üldözöttek átszöktek az ellenséghez, hogy megmeneküljenek s talán több ezren is. Ennyiben gyilkosa Talaat, vagy legalábbis sorsa Teilirian családjának és az is igaz, amit a diák védője felhozott s később a bíróság is helyben hagyott, hogy a diák a nagyvezírt tartotta a gyilkosnak. A diák abban a tudatban, hogy hozzátartozói gyilkosa került eléje, fegyvert vásárolt.

A tett

Két vagy három héttel később már határozott. Egyik napon délelőtt az ablakból látja, amint ellensége elmegy hazulról. Veszi a kalapját és revolverét, lefut a lépcsőn, követi ellenfelét, megelőzi, hogy személyazonosságáról meggyőződjék: azután megfordul és agyonlövi. Pár lépés és a járókelők elfogják, agyba-főbe verik és átadják a rendőrnek. A rendőrségen az örmény tolmács ezt mondja: „Ez nem gyilkos! ez egy hős!” Őt idegrovost és három védőt vonultatnak fel.

A pör az örmény nemzet becsületének reabilitálása s a régi török kormányzat elítélése. A diáknak mindent elhisznek. Nem volt egyetlenegy tanu sem, aki be tudott volna számolni arról, hogy az apát és az anyát tényleg agyonlőtték, a fivért agyonlőtték, a nővért megbecstelenítették és aztán megölték. A tanuk elveszték az örmények szízeit; de valószínűnek tűnt, hogy a diák látta hozzátartozói halálát, ő maga pedig megmenekült. De hátha a sivatagbeli jelenetet, vagy legalább is az ő szemtanúságát kitalálta? S hátha nem igaz, hogy anyja szelleme megjelent neki?

Teilirian felmentése

A világ hangulata, a weimari köztársaság hangulata olyan erős volt az erőszak, a

Minden-**lőke** fölött ren-**és** a szegény a jól vég-**munka** gyümölcsét élvezi ki, aki **delkezik** és ember is zett **örög** korában, ha

élet biztos-**és** vagyona **át** is biz-**Csakugy** érez-**biztonságban** tást köt **és** vagyona **tosítja.** heti magát

Tűz, földrengés, villám, jégverés és egyéb elemi csapások

okozta károk ellen, ha a

„NAȚIONALĂ”

Általános Biztosító Társaságnál köti meg biztosítását.

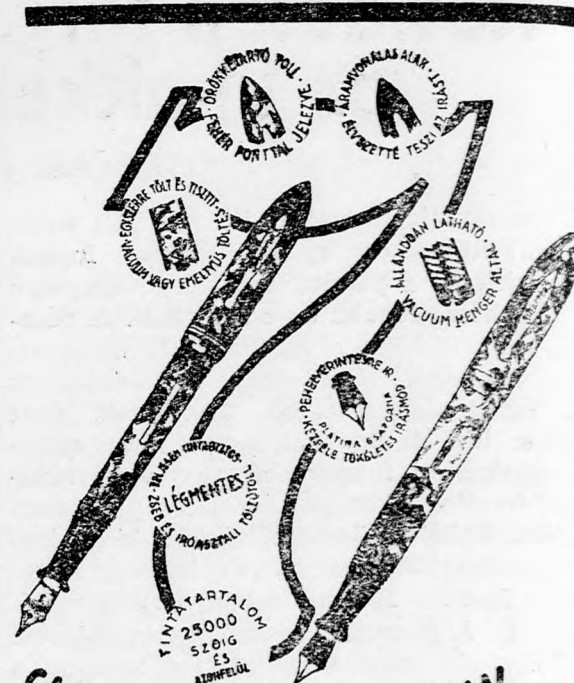
A társaság alapított 1882-ben, teljesen befizetett alaptőkéje 25.000.000 lej. Tartalék-és biztonsi alapjai az 1934 dec. 31 évi zárszámadás szerint 210.188.329 lej tesznek ki és műveli az összes biztosítási ágazatokat és pedig a fentiekben kívül baleset, betöréscsopás, autószerelés, üveg törés és szállítmány biztosításokat is elfogad. Képviselet minden városban van.

A cég bejegyeztetett az ilfvi törvényszéknél 7-1884, sz. alatt. Alapítási okirat közzétett Mon. Of. 245-1882, valamint a módosítások a Mon. Of. 44-1888, 15-1890, 12-1906, 11-1907, 106-1910, 41-1921, 118-1924, 43-1931, 50-1931, 163-1933 és 172-1933 számában.

szép lakás boldogság. nezz meg **SZEKELU** és **RETI** bútorgyár r.t. állandó kiállítását

BUCUREȘTI TŢIG-MUREŞ

TACHE IONESCU
KIVÁNSÁGÁRA HÍVULJUK MEGAL-
ZOTTUNKAT ERDEJETI RAJZAINNAL

CSAK SHEAFFERNÉL VAN MEG MIND A HÉT.

Ha tollat vesz legyen öber Adja vissza ha nem Sheaffer. KAPHATÓ MINDEN JOBB PAPIR-ÜZLETBEN. Vezérképviselő Románia részére: A. KAUFMAN ŞI FIUL, SIGHET. Kapható 600-tól 2500 lejig.

gyöngébb nép üldözése ellenében, hogy még Liman von Sandors német tábornok apológiája sem használt, amikor Talaat Németországgal szembeni szövetségi hűségét dicsérette. Mindent, amit a diák előadott, elhitték s a betegségét beszámították. A Palais Bourbon tribünjén mondotta Denys Cochin: „A rend, az igazság embere vagyok, de bizonyos büntények forradalmárrá tesznek, mint például a védtelen nép gyáva lemezárítása!” Így érzett a világ.

Az emberek szenvedélye újból egy olyan gyilkos érdekében lépett sorompóba, aki semmiféle bíróságra se talált, amelynél becsülete elrablóját feljelentette volna s aki ezért önmagát tette népe bosszúállójává és saját maga szerzett elégtételt magának. Senki sem érdeklődött afelől, hogy a pasa, aki nemrégiben még egy császárság leghatalmasabb embere volt, bűnös-e vagy sem? Kilenc német iparos szívében, aki itélni tartozott, az igazságosság érzése lett urrá s egy erőszakos kormányzatot ítélték el. Egy gyöngé népet állottak bosszút.

Ahogy a fehér-orosz tisztet Lausanneban és a zsidó órát Párizsban, úgy az örmény diákot is felmentették Berlinben. Európa három kultúr állama a jogos bosszú mellett mély érzésből három előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosságot minden bűnhődés nélkül hagyott.

Ítélet

A büntető törvény és a joggyakorlat közötti ellentét, amit évtizedek óta valamennyi országban újabb és újabb gyilkos felmentések igazolnak, csak egyike ama számos elmentmondásoknak, ami korunk szelleme s az öröklött normák közt fennáll. Ezekben a népek jogérzete tiltakozik az ellen, hogy minden ölést gyilkosságnak minősítsenek, amiért előre megfontolt szándékkal történt. A Berlinben, Párizsban és Lausanneban történt három utóbbi felmentésnek sok az analógiája.

A joggyakorlat szerepe hasonló a felderítő csapatokéhoz: jóval megelőzi a törvény súlyosabb gépezetét s mint amaz jelenti nátrafelé, hogy milyen a terep. 150 éve a minden ember egyenlőségéről szóló tan s az emberi lélek fokozott átkutatása a mózesi és keresztény törvény szigorát a motívumok mérlegelésével jelentősen enyhítette. Egyik leg-erősebb meggondolás a politikai bűnözés megformulása.

HOTEL CARLTON

A központban világvárosi legmodernebb komforttal

me-nyílt!!!

TIMISOARA

W

HIVATA

Az

Mi vár

Hónapokig nem Ujság. Nyár volt nem szüneteltek az lem szinpadán és hátra, mint regisztr ha lehet, ha érvény lán a logika szabá vetkeztetést a jövő Azt hiszem, min lem együtt, hogy a öljöb ténye a fas Olaszország bej nyeit. Mussolini ki lia többé nem Ol birodalom. S term dik Birodalom az e dítást s ennek fol dalmi jellegét és Bizonyára fájt is nozhatja a Duca után egy tehetség tized előtt elvege mosítását. De ne pen elég alkalma hogy bebizonyítsa már az első riada félelmes ellenfél volt a háboru elő

A rajnai öv meg matik egyének beje vek. Ha a mai nem magát olyan gyül tünk érdekel, te hanem mindenki egyenlőség és jog nyi érzeke is var ezen igények jog mikor Németors sal mutatta meg, ugy kívánja, hajl gártársai százeze tak s akik évszá intelligenciával é rodalom fejlődés tás, hogy az öss tek a legkevésb szinesbőrű, más berrmilliók felett véleményünk eze legű, egyelőre n felelnek is. A g met gyarmatoka zött, gazdasági dogulásukat látj nyek által és eb nak belenyugod mérsékeli nagyo az esetben azt delmező gyarm nem művelt, tel kabefektetést ig gyarmati kérd ujjabb világhábo

A levegő kül ros. A spanyol osztotta Európá tunk a madridi gató nemzetek hatjuk a jobb e madridi, törvéni dali, ma már ko mellett áll akt vele Franciaors többi ország, bu van, vagy csak kormánya melle erősebb, mint v illetőleg válik f sa Európa polit Nevezék fas musznak, vagy Totális nemzeti szándékkal. Az

WIZO A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

Az aradi Wizo „Eleven Ujság”-ja

Mi vár reánk?

Hónapokig nem jelent meg az „Eleven Ujság”. Nyár volt és mi pihentünk. De nem szüneteltek az események a történelem színpadán és ma már nem marad más hátra, mint regisztrálni az eseményeket és ha lehet, ha érvényesek, ma még egyáltalán a logika szabályai, úgy levonni a következtetést a jövőre nézve.

Azt hiszem, minnyájan észrevehették velem együtt, hogy az utóbbi idők legszembevetőbb ténye a fasizmus előretörése.

Olaszország bejelentéi világszerte igéneit. Mussolini kinyilatkoztatja, hogy Itália többé nem Olaszország, hanem Olasz Birodalom. S természetesen Hitler Harmadik Birodalom az első, mely az abszinn hódítást s ennek folyamánként Itália birodalmi jellegét és következményeit elismeri. Bizonyára fájít a Hitlernek, hogy nem utánozhatja a Duce nagyszerű gesztusát, miután egy tehetséges elődje már néhány évtized előtt elvégezte Németország birodalmosítását. De ne essünk kétségbe. Van éppen elég alkalma és módja Hitlernek, hogy bebizonyítsa: Németország túl van már az első riadalmon és ma éppen olyan félelmes ellenfél Európa számára, mint volt a háboru előtt.

A rajnai öv megszállása után jön a gyarmati igények bejelentése. Legyünk objektívek. Ha a mai német rezsim nem tette volna magát olyan gyűlöletessé nem csak előttünk érdekel, tehát elfogult zsidók előtt, hanem mindenki előtt, akinek az emberi egyenlőség és jogok iránt még egy szikrányi érzése is van, akkor vitakozhatnánk ezen igények jogosultsága felől. De ma, mikor Németország hihetetlen brutalitással mutatta meg, hogy ha legkisebb érdeke úgy kívánja, hajlandó megsemmisíteni polgártársai százazreit, olyan embereket, akik ugyan másfajta, de erősen asszimilálódtak s akik évszázadokon keresztül, vértel, intelligenciával és pénzzel szolgálták a birodalom fejlődését, — ma nem lehet vitás, hogy az összes népek között a németek a legkevésbé alkalmasak arra, hogy szinesbőrű, más fajú és mentális embermilliók felett uralkodjanak. Sajnos, a mi véleményünk ezen a téren csak magánjellegű, egyelőre nem szólhatunk az érdekelteleknek is. A győztes államok, akik a német gyarmatokat felosztották egymás között, gazdasági egyensúlyukat, egész boldogulásukat látják fenyegetve a német igények által és ebbe olyan könnyen nem fognak belenyugodni. Ha Németország nem mérsékel nagyon követeléseit, ami ebben az esetben azt jelenti, hogy a régi jövedelmező gyarmatok helyett elfogad meg nem művelt, tehát rengeteg pénz- és munkabefektetést igénylő területeket, akkor a gyarmati kérdésemből könnyen válhatik újabb világháboru csirája.

A levegő különben is nagyon puszkaporos. A spanyol polgárháboru két táborra osztotta Európát. S ha seregszámát tartunk a madridi és burgosi kormányt támogató nemzetek felett, könnyen megállapíthatjuk a jobb és baloldali erőviszonyait. A madridi, törvényes, előbb mérsékelt baloldali, ma már kommunista jellegű kormány mellett áll aktívan a Szovjet. Szimpatizál vele Franciaország és semleges Anglia. A többi ország, burkoltan, vagy nyíltan aktívan, vagy csak jóakarattal, de a felkelők kormányával áll. Tehát a fasizmus ma erősebb, mint valaha. S itt kapcsolódik be, illetőleg válik figyvenyévé a zsidóság sorsa Európa politikai színezetének.

Nevezék facionak, nemzeti szocializmusnak, vagy rexizmusnak, céljuk egy Totális nemzeti állam felépítése hódító szándékkal. Az eszköz ehhez szintén egy-

forma. Parancsuralom. A nemzeti eszmének végletekig való megasztalása és előtérbehozása és a kisebbségi gazdasági pozíciók meghódítása.

Kell-e részleteznem mit jelent ez a zsidóság számára? Ha ezek után még mindig megoszlik véleményünk afelől, hogy mit kell tenni, ha még mindig nem állunk, mint egy ember azok mellé, akik fel akarják építeni a zsidó államot, akik azt akarják, hogy a zsidóság egyenrangú nép legyen a népek között, nemzet a nemzetek között, akkor a getto vár ránk, vagy hontalanok leszünk.

Mussolini bolognai beszédében azt mondta: Egy nép, amelynek nincsen területe, nem tud megélni. Egy olyan régi műveltségű népek, mint az olasz, jogai vannak a föld felszínén.

S mi történjék egy oly régi műveltségű néppel, mint a zsidó? Csak nekünk ne lennének jogaink? Nekünk is jogunk van az élethez, a földhöz és ezt a jogunkat mindenki el fogja ismerni, mihelyt mi maradék nélkül hiszünk benne és küzdeni tudunk érte.

Köves Böske (Arad)

A központ felhívása a WIZO tagjaihoz

A központi vezetőség felhívja az összes Wizo csoportok figyelmét arra, hogy az ez évi cionista konferenciára minden helyi csoport választás útján küldje delegátusait. A Wizo csoportok érvényesítsék befolyásukat a helyi csoportoknál, hogy Wizo asszonyokat is válasszanak nagy számban konferenciái delegátusnak, mert ezáltal egyrészt azt reméljük, hogy a delegátusok számának megfelelően az E. Zs. N. Sz. vezetőségében kellő képviselést nyerünk, másrészt asszonyainkat cionista munkára

óhajtjuk nevelni. Külön felhívjuk a megválasztandó Wizo-delegátusok figyelmét arra is, hogy a gyakorlati cionista munkát célzó bizottságokban aktív munkát fejtsenek ki, így főleg a KKL és KH bizottságokban. A Wizo központ nem óhajtja az egyes delegátusok álláspontját befolyásolni és miután a Wizo nem politikai párt, az asszonyoknak minden, a konferencián szereplő kérdésben önálló véleményük lehet.

A központi vezetőség

Teuton ifjuság 1936-ban

Irta: Dr. Goldschmidt Liptóné (Arad)

Evtizedes szokás, hogy amidőn valamilyen jótékony célra nagyobb összeget kell gyűjteni, összeül a jótékony célú intézmény vigalmi bizottsága és igyekszik a publikum szájajze szerint összeállítani megfelelő programot, vagy mulatságot. Mindannyian tudjuk, milyen nehéz dolog ez. Megfelelő művészeket keresni, akik népszerűek is, megfelelő irodalmat a felolvasásokra és megfelelő tánczenét egy megfelelő helyiségben. Igen sok, sikerült jótékony célú mulatságot láttam már és tudom, hogy mily nehéz volt azokat összeállítani, úgy, hogy megfeleljenek a közönség oly szélsőségesen eltérő gustusának!

A legsikerültebb, legmegfelelőbb, s főleg a legpoétikusabb műsort azonban az év május 14-én láttam a manheimi ifju nemzeti szociálisták ünnepélyén. Soha még jótékony célú műsor ennyire nem tükrözött vissza azt, hogy milyen lehet, illetőleg milyen ma a nevelési tendencia és milyen irányu az ilyen nevelés mellett felnevelt ifjuság izlése! Felsorolom a műsor egyes számaint: 1. Katonazene. 2. repülőgépmo-dell bemutatása és végül egy tanulságos harcot ábrázoló tűzijáték. És, mint a szimfónikus hangversenyek műsorában a zenét magyarázó szöveg, úgy itt is, szövegmagyarázat az egyes képekhez amiket a színes tücsövák rajzolnak az égre. Így: „Hajnalpir”. Szimbóluma a harci nap hajnalának. „A frontatárt fehéren világító gömbök sugározzák be”. „Ellenséges patrouille kézigránátokat dobál”. „Géppuskaropogás”. „Ellenséges tüzérsg roboog.” (Nem tudom elképzelni, miben különbözhet egy ellenséges tüzérsg roboogása más tüzérsg roboogásától.) „Vörös fénygolyók szimbolizálják az ellenséges tüzet...” és így tovább.

Kezembem a műsor, egy percre lehangyom a szemem a borzalomtól. — Mélyen az agyamban tisztá kép rajzolódik. Magam előtt látom az ifjuság sorait, amint lelkesülten nézik a szimbólikus tűzijátékot és

amint megrezdül lelkükben a harci vágy, a gyilkolás ösztöne. Csillognak a szemek és a kezek izgatottan záródnak ökölbe. A gyermeki lélek fogékony.

A III. Birodalom ifjuságába ifjukorukban ültek be a háborus gondolat magvait. Napról-napra, az iskolai előadások alatt is militáris kiképzésben részesülnek és a szabadidejüket fenemlített mulatságokban és szórakozásokkal töltik el. Elszoknak a harci tüztől való félelemtől, megszokják a vér szagát és valószínűleg felnőttségükben nem találják meg a boldogságot és megelégedést a háboru borzalmi nélkül.

Ez a célszerű és főleg céltudatos nevelés már három éve tart. Ezalatt az elmúlt három év alatt az ifjuság naponta kézhez kapta és olvasta az új német sajtó borzalmas, de igaz naphireit, amelyekben a legyilkoltak, a bebörtönözöttek, a nyomtalanul eltűntek és „öngyilkosok”, statisztikáját közzölték hivatalosan. En is olvastam ennek a szörnystatisztikának néhány adatát: az új rezsim alatt 225 ezer embert itétek el és 600.000 évre való börtönbüntetést osztottak ki ezek között. Ez a 600.000 év hatszázszorosa azoknak a börtönbüntetéseknak, amelyeket az azelőtti Németországban regisztráltak 12 év alatt. És a kétszázhuszonezer elítelt kitesszi Szófia vagy Osló vagy Belgrád összlakosságát, nőekkel és gyermekekkel együtt.

Göring már 1933-ban megírta a Vossische Zeitung hasábjain: „Ich habe keine Gerichtigkeit zu üben sondern zu vernichten und auszurotten.” (Nem célo az igazságszolgáltatás, hanem irtanom kell és megsemmisíteni.)

Szóval nincs igazságszolgáltatás: ez azt jelenti, hogy ártaatlanokat zárnak be.

Az elv: megsemmisíteni — megmagyarázza, hogy miért tesszik tönkre a szabadságuktól megfosztottak egészségét és kirtani, annyit jelent, hogy a politikai elítélteket, amennyiben halálbüntetés nem

MINDEN NŐ használja tudert

De egy nő, aki megbecsüli a minőséget és tudja, milyen nagy hatalmat gyakorol a szép teint varázsa, mindig előnyben fogja részesíteni a „D'Argy pudert”, mely átitatva a csodálatos „Toutes les Fleurs”, „Taifun” és „Cher Amour” parfümökkel, társaságban egy mondán nő kinézését kölcsönzi neki, aki hozzá szokott már a finom és válogatott dolgokhoz.

sújtja őket, falakkal és drótsövényekkel zárják körül s így kergetik őket az örületbe és a halálba.

És mindezen elveket és jelszavakat reggeli kávéja mellé kapja az ifjuság. Olvasa őket a lapokban, hallja az iskolában, szemléli az ünnepélyeken. És ami még kimaradt: az otthoni olvasmány a szivderítő pihentető, könyv. Bizony, el tudom képzelni, hogy sok német szülő keserves sóhajjal gyermeke könyvszekrényének láttán! Eborult tekintettel veszi tudomásul, hogy ami az ő ifjukorát álmodta, tündérmesékkel és a póézis szépségeivel szőtte be: hiányzik gyermekének könyvtárából. A teuton szellem tiltja az irreális és álmodozó tartalom meséskönyveket. Még Goethét is, aki kirkristályosodott tökéletességgel emelkedik ki az internacionalis költészet soraiból és akit minden más nemzet büszkével vallaná magáénak. De a Harmadik Birodalom felfogása nem engedheti meg az ifjuságnak, hogy olyan költő műveit olvassa, aki főművében, a Faustban ótestamentumi gondolatokat és idézeteket szólatat meg. Faustot azonban nagyszerűen pótolják a militarista könyvek száza. Az új német irodalom, amelyet az egyszerűség és mihez-tartás végett röviden a „Háboruélőkészítő Irodalom” címmel illethetünk, nagy fellendülést mutat. Számban kifejezve: 1932-ben 198, 1933-ban 256, 1934-ben 384, 1935-ben 433 militarista könyv jelent meg. Van tehát az ifjuságnak olvasnivalója. És mottó is van hozzá: „A könyv és fegyver hallatlanul erőteljes egységéből kell az új porosz valóságnak fakadnia.”

— Te szegény német ifjuság! Akinek a legnagyobbat, a legszebbet: az emberi és népi összesség gondolatát nem szabad megismernie! Akiből mesterségesen kiirtják a művészetet és póézist, és aki kést forgasz kezében kedves gyermekjének helyett. — Ha majd egyszer szertefoszlik hazadról és a világról ez a szörnű lidércnyomás — milyen szegényen és nyomorulttan állasz az idegen nemzetek és népek köztéte, művésze és emberisége elé, hogy térdenállva könyörögj azért, ami gyermekkorodból kimaradt. Te pedig zsidó anya, gazdagítsd továbbra is gyermekedet vallásod, történelmed, irodalmad minden szépségével és kincsével, amelyek által mindenkor győzni fog a legügyesebb teuton stratégia fölött is!

NÉL VAN HÉT.

éber papír.

JOBB PAPÍR.

AN.

ANIA részére:

UL, SIGHET.

500 lejig.

énében, hogy még tábornok apológi.

Talaat Németor-

gi hűségét dicsér-

őadott, elhittek s

A Palais Bour-

nyas Cochin: „A

gyok, de bizonyos

tesznek, mint pél-

emészártsága!” Így

ujból egy olyan

et sorompóba, aki

alált, amelynél be-

thette volna s aki

e bosszúállójává és

égtételt magának.

elől, hogy a pasa,

császárság legha-

binős-e vagy sem?

ben, aki itémi tar-

érezése lett urrá s

ot itétek el. Egy

sszút.

szet Lausanneban

an, úgy az örmény

rinben. Európa há-

os bosszú mellett

re megfontolt szán-

ságot minden bün-

a joggyakorlat kö-

dek óta valamennyi

b gyilkos felmenté-

de ama számos el-

orunk szelleme s az

száll. Ezekben a né-

sz ellen, hogy min-

minősítsenek, amiért

kal történt. A Ber-

Lausanneban történt

ek sok az analo-

hasonló a felderítő

előzi a törvény su-

amaz jelenti hátra-

150 éve a minden

ló tan s az emberi

a mózesi és ke-

a motívumok mér-

hitette. Egyik leg-

a politikai bűnözés

A központban

világvárosi

legmodernebb

komforttal

me-

nyit!!!

A zsidókérdés napirenden

Ugy vagyunk a zsidósággal, mint a szép leánnyal. Az is baj, ha nem beszélnek, de az is, ha túl sokat beszélnek róla. Volt egy idő, amikor rólunk zsidókról alig beszélt valaki. Az asszimiláció nagy időszakában, mindenki azt hitte, hogy a zsidókérdés véglegesen el van intézve és ha egy zsidó vezetőt ebben az irányban megkérdeztünk, mosolyogva, változatossággal felelt: Zsidókérdés, az nincs. Van öröme, van ir, van lengyel kérdés, a zsidóság problémája azonban az emancipációval végleges elintézését nyert.

Azután jött a nagy kiábrándulás. Elkövetkezett az az idő, amikor a jóhiszeműek és a rosszhiszeműek egyaránt rejtőztek arra, hogy az emancipáció nyomában járó asszimiláció véglegesen megbukott, de megmaradt a nagy kérdés: mi lesz most már a zsidósággal. Most már beszélnek rólunk, beszélnek a kelleténél többet és a legtöbb állam legfőbb programjait tüzte ki maga elé a zsidókérdés radikális megoldását. És meg is akarják oldani úgy, hogy az a zsidóság legnagyobb katasztrófájára vezethet. Mert a kérdés megoldásánál objektívabbnak lennie szükséges és éppen ez az, ami a különböző országok vezető államférfiainál hiányzik. Ahelyett, hogy a kérdés becsületes megoldására törekednének, a zsidókérdést demagog politikai jelszónak használják fel saját népiük előtt országai bajának leplezésére.

Vegyük csak szemügyre közelebről a zsidóság helyzetét Európa egyes országaiban. Vegyük a két legaktívabb államot: Németországot és Lengyelországot. Németországnak kb. 70 millió lakosa és ezzel szemben nem egészen fél millió zsidója volt. Ahelyett, hogy a német vezető politikusok színtén a nép elé tarták volna a való helyzetet, ahelyett, hogy színtén megmondották volna azokat a komoly gazdasági okokat, amelyek Németország bajait előidézték, sokkal egyszerűbb volt azt mondani, hogy Németországban van hely 60 és fél millió németnek, de nincsen hely egy fél millió zsidó részére és mihielyt sikerülni fog a fél millió zsidót Németországból valami úton kiebudaálni, Németországban a gazdasági helyzet olyan egyszerű lesz, hogy minden német tejben-vajban fog fürödni. És miután a tömegek itélőképessége mindenkor a legminimálisabb volt, sikerült is ezt a nem gondolkodó nagy tömegeknek beadni. A zsidókat nyit és száraz pogrommal lassanként kiűződik Németországból. Hogy ennek dacára kenyeret csak kenyér-jegyre lehet kapni, hogy nincs burgonya, vaj, zsír, tojás és egyéb elsőrendű szükségleti cikk, ez más kérdés, erre majd a német tömegek is reá fognak jönni. A kiűzőzött, tönkretett zsidóságon azonban ez már nem fog segíteni.

Lengyelország nagy gazdasági krízisen megy át. Nem bocsájtkozhatunk annak bírálataiba, hogy kik, vagy mi okozta ezt a krízist. A krízis valódi okainak beállításához azonban bátorság és őszinteség kellene és

helyett sokkal egyszerűbb a nagy lengyel tömegeknek úgy beadni a kérdést, hogy Lengyelországban azért nyomorog a paraszt, azért éheznek a munkások, mert Lengyelországban 3 millió zsidó van. Tehát jól értsük meg a lengyelországi 30 millió lakos közül csak a 3 millió zsidó a felesleges és mihielyt ettől a 3 millió zsidótól sikerül valahogy megszabadulni, Lengyelország gazdasági problémája véglegesen megoldódik. Lengyelország már konkrét javaslattal is lép a világ elé. A 3 millió zsidót ki akarja telepíteni, miután pedig gyarmata nincsen, a Népszövetség adjon neki gyarmatokat, miután azonban pénz sincsen, az esetre, ha a gyarmatokat megkapná, a külföldi gazdag zsidóság finanszírozza az évenkénti 80.000 zsidónak a gyarmatokra való kitelepítését. Ez a terv nem jelent mást, minthogy a világ zsidósága rendezze be Lengyelország gyarmatát, amely természetesen még csak helyi autonómiát sem élvezne és egyszerűen csak nagyhatalmi támpontja lenne a lengyel imperializmusnak. Ha nem lenne ez a terv a maga valóságában olyan erkölcsstelen, hajlandók lennénk bizonyos naivitást feltételezni a terv készítőiről. 80.000 zsidó évi kitelepítése évenként leg-

alább 50 milliárd lejbe kerülne és a világ zsidósága adjon évenként 50 milliárd lejt csak azért, hogy Lengyelországnak jól berendezett gyarmata legyen.

Sokkal egyenesebben és tisztességesebben akarja a zsidó kérdést Oroszország megoldani. Mert a kommunista rendszer dacára, Oroszországban ma is van és lesz zsidókérdés. Az orosz szovjet elsősorban is azt akarja, hogy a zsidóság olvadjon be a nagy orosz tömegekbe. De miután nyilvánvaló, hogy egy egész nép asszimilálódni nem tud, az asszimilálódni nem tudó zsidó tömegek részére külön szovjetkörtársaságot akar létesíteni Biro-Bidzsánban. Mi, akik feltételezzük a szovjet kormány jóhiszeműségét, nem hiszünk abban, hogy Biro-Bidzsán az oroszországi zsidók problémáját megoldja. Aki ismeri Biro-Bidzsán fekvését, aki ismeri azokat a hatalmas steppéket Kelet-Szibériában az Amur mentén, ahol 100 és 100 kilométerre egy lakott telepet nem lehet találni, aki ismeri azokat a szinte leküzdhetetlen klímatis és természeti akadályokat, amelyek ott belátható időn belül nagyobb zsidó település létesülését lehetetlennek teszik, azok egyet fognak velünk érteni a fenti megállapításban.

Dr. Gara Arminné
(Arad)

Napi hírek

Mint hogy lapunk negyedévi kényszeri számet után jelenik meg ma önkök előtt, komoly fejtörést okozott az, hogy miképpen teremthető meg jobban a folytonosság érzése: azáltal-e, hogy a jisiv és galuth-élet elmúlt hónapjainak híreit pótlólag sorba leadjuk, vagy pedig egy eleven újság nevéhez is illően, a számet utáni számban is csak a legfrissebb eseményeket adjuk. Alapos mérlegelés után az előbbire határoztuk el magunkat, azzal a megszorítással, hogy csak a legfontosabb, legnagyobb horderejű, vagy a legkiválóbb eseményekről számolunk be.

Először a mi nagy halottunkról, Meir Dizengoffról kell megemlékeznünk, aki erős munkától, nagy eredményektől és harmónikus boldogságtól duzzadó élet után 76 éves korában halt meg Tuz-Ávivban, a városban, mely az ő fantáziájában fogant, amelyet az ő akarata erejére teremtett meg, s az ő szívéből és szakadatlan munkájából lett rövid idő alatt meszeszerűen élénk, gazdasági- és kulturális tőlükötő nagyváros. Dizengoff az a típus volt, mely nélkül honfoglalás, országépítés és államfenntartás elképzelhetetlen, az a típus, melyet a cionista népmozgalom és a cionista politikai élet termelt ki, melyből hála a sorsnak már igen sok példányunk van, s ezek között kiemelkedő helyen állott ő. A sors kegyes volt hozzá, és megengedte neki, hogy élete alkonyán meglássa nemcsak munkája betetőzését, a tel-avivi kikötő építésének megkezdését és megnyitását, de en-

nél nagyobb, megadott látnia azt, hogy a Jisuv, melynek első típegő lépteinél, és annak hőskorában aktív munkása volt, az elmúlt fél év nagy erőpróbjájában elég erősen bizonyult arra, hogy dacoljon az arab világ gyilkos és rabló támadásaival. Határyudala volt az az elegáns, erőteljes és megálló nyit levél, amelyet pár héttel halála előtt intézett a főkormányzóhoz.

Más...

A hat hónapig tartó arab sztrájk, vagy helyesebben arab guerrilla-háború egyelőre véget ért. Egész rövid mérleget akarunk készíteni annak eredményeiről. Veszteségünk 87 zsidó halott. Bármilyen fájdalmas is számunkra 87 életerős fiatalember elvesztése, le kell szögeznünk, hogy valami egészen más gyászszal gyászoljuk ezeket a halottakat, mint a zsidó élet eddigi elesettjeit. Mindenkinél érzékenyebb kell, hogy egészen más pogromkés, vagy bunkó által meghalt, mint fegyverrel a kézben, bátran, az önvédelem harcában elesni. Ők, nyolcvanheten a honvédelem katonái voltak. Belénygyszunk elvesztésükbe, mert tudjuk, hogy hazát elfoglalni és megvédeni vér nélkül nem lehet. Ezzel a fájdalmas veszteséggel szemben a mérleg másik sárgányjében találjuk a következő aktívkat: Először az a felmérhetetlen erkölcsi töke, hogy a jisiv fizikai, lelki, és gazdasági tekintetben megállotta a helyét. Azután a többi, melyeket csak pár rövid szóval van helyem megemlíteni: Az évek óta

— a színek pompája és harmóniája — fény és illat —: ez Palesztina.

Milyen csoda ez, a kitépett fák helyett már ujjak nőttek és ime gyümölcsük is termett, az elpusztított utak helyett utak épültek, — sima, világos, szabályos épületek emelkednek a fák között és a messze távolban egy város óriás gyánekéményei és felhőkarcolói nyulnak az ég felé. Itt a lejtőn, barna arcú, izmos fiatalok kapaszkodnak fölfelé vidám zajjal, karjukon kosárral munkára készen.

...És most, egyszerre egy távoli homályos kép jelenik meg — egy erdő mélyén alvó alak —, Rachelnek hívták őt is régen, — de csak papíron, mert az Idő száz évet szaladt előre.

Száz év távlatából, homályba vesző messzeségből felrémlik a kép — vagy talán felhő vonult el a szikrázó galileai hegyek fölött? — de a dal — egy percre — hal-kabb lett.

Kétezerharminchatot irunk. Az ujjaim gyorsan, hangos pattogó ritmussal kopognak az írógép és előttem a sok-sok írógépén ugyanaz a lendület, friss erő. A hatalmas helyiségből a széles üvegablakon át lelátni az ucca szédítő, de tökéletes rendszerbe állított forgalmára. Most rövid, határozott utasítást hallok:

— Rachel kérem — és hosszú számoszlopok vanulnak el szemem előtt.

...de egyszerre csak fölmerül, halványkódsonként, mint egy régi-régi emlék — valaki alszik az erdő mélyén, aranyvöröslevelű fák között — ... és az írógép kopogása — egy pillanatra — elhallkult.

Megint változik a kép, puha, sárga homokba süppedt a lábam és nézem a tengert mindig változó színét és a mélységből áramló idők végtelensége óta nem változó, egyforma időközben jövő-menő hullámain. Körülöttem a hétvégi pihenőt élvező emberek, gyerekek hancuroznak véget nem érő verekedésekbe kezdve, a fiatalok sürgő-forog — Rachel előre! — hallok egy vidám hangot és máris felemelt karokkal, hangos kiáltással szaladok előre a víz felé.

És a tenger fehér, habos hullámain táncolva megjelenik mint egy vízi, inkább sejtjeni, mint látni — egy messzi erdőben valaki alszik, egy régi Rachel, aki száz évet előre álmodott... A gyorsan szaladó lábakat valami megállítja és a felemelt karok lassan — leereszkednek.

A smaragdszínű tenger habuulámai helyett fehér báránylehők usznak a korán alkonyodó őszi égen.

Meddig tart egy álom?... egy perccig? egy óráig?

Egy perccig vagy egy óráig életem egy eljövendő Rachel szép és boldog életét. Mi, akik most élünk és akiket csak papíron neveznek Rachelnek, ezt az életet nem fogjuk megismerni — talán soha. Nekünk jutott a nehéz sors, a küzdés és munka, a remények és csalódások, — és nekünk jutottak az álmok.

Rachel, aki kétezerharminchatban fogod élni egy boldog és szép hazában szabad, munkás vidám és kiegyensúlyozott életet, nem irigylem ezt a sorsot Tőled és száz év távlatán keresztül testvéri szeretettel kezelt fogok Veled. A Te kezdet erős és keményfogású, — az anyám gyenge —

vágyott telavivi kikötő megteremtése. A zsidó területeket összekötő új utak építése már folyamatban van, ami szintén már régi kívánsága és követelése a jisivnak. Ezek az utak lehetővé teszik bármilyen esetre a zsidó területek gazdasági és védelmi egységét. Nem kevésbé jelentős az eddig arabok által megszállva tartott munkaterületeknek zsidó munkások által történt elfoglalása a sztrájk alatt. Aki alaposabban mérlegeli ezeket az eredményeket, annak látnia kell, hogy a hat hónapos harcból csak nekünk származnak előnyeink, mely előnyök az ország fejlődésének további folyamán erősen érezhetőek lesznek.

Ezzel áll szoros összefüggésben a Mifal Bicarón Ubitchon, magyarul a segítséi és erősítési akció, amelyben mindannyiunknak a legnagyobb áldozat- és munkakészséggel kell résztvennünk.

Még egy palesztinai hírről: A Scopus hegyén, Jeruzsálemben megkezdtek a héber orvosi egyetem építését, s ezt az amerikai zsidó nőszervezet, a Hadassa tette lehetővé, mely erre a célra 150 ezer fontot fordított. Ha elképzeljük, hogy az elmúlt ötven évben zsidó kutatók, tudósok, orvosok, a világ minden nemzete között elszórva, milyen felmérhetetlen és megbecsülhetetlen tudományos kincsekkel ajándékozták meg a tudományt és a szenvedő emberiséget, mindig idegen szászló alatt vitorlázva, mint német, magyar, francia kutatók és tudósok, ha elgondoljuk, hogy végre lesz Jeruzsálemben zsidó orvosegyetem, s az ottani kutatások és buvárkodások eredményei mint a zsidó tudomány értékei és ajándékai fognak az egész világon számomra tartani, akkor ez a hír elégtétellel és boldogsággal tölt el, különösen azért is, mert az építés horribilis költségeit testvérszervezetünk, a Hadassa teremti elő.

Dr. Dohány Sándorné
(Arad)

A központ közleménye. Az oradeai Wizo-csoport közgyűlése alkalmából az Aradeai Wizo Föderáció Kisintézőbizottsága dr. Markovits Ignác német, az oradeai csoport elnökét az országos vezetőségbe kooptálta, mint a föderáció alelnökét.

Mózes Frida elköltözik Nasaudról. A nasaudi Jung Wizo elnöke, Mózes Frida elköltözik Nasaudról. Mózes Frida a nasaudi cionista élet egyik legaktívabb munkása volt és távozását a helységi cionista munkássága érdekében meg is fogja érezni. Reméljük, hogy Mózes Frida új lakhelyén is éppoly lelkes és aktív tagja marad mozgalmunknak, mint eddig volt.

Wizo-élet Crasnán. A crasnai Wizo-csoport első teadélutánját Östreicher Szerén lakásán rendezte meg. A rendezvény egy erkölcsileg, mint annyira kitűnően sikerült. A csoport legközelebbi rendezvénye nagyszabású channikaestély lesz. Idei programjukat úgy állították össze, hogy négyhetenként jönnek össze és erős kulturális munkát vettek programmba.

és mégis: a munka nehéz és megpróbáltatásokkal teli részét mi vállaltuk — a gyengék — és ez a tudat talán a mi életünket is szebbé teszi. Bizonytalan és válságos időkben élünk, a saját életünket sem tudjuk irányítani, — de küzdünk és harcolunk egy álomért, melyről tudjuk, hogy nem a mi számunkra fog megvalósulni.

És Te, eljövendő, erős és boldog Rachel, akinek mi fogjuk megteremteni mindazt, ami nekünk nem adatott meg és aki olyan leszel, amilyenek mi nem lehetünk — tudom, hogy ha egy percre vagy egy pillanatra is, de meg fogod érezni és látni — idők messzeségén túl, — ami nehéz, sokszor önmagunkkal küzdő életünket.

Mint ahogy én is látom és érzem a sok évezred előtt élt Rachel, aki vándorolt a pusztákon keresztül, de nehéz utján vezetett az isteni szózat, ő hitt és bízott benne és tudta, hogy ivadékaik visszatérnek és még egyszer szabadok és boldogok lesznek. Mert mi, Rachel véréből sarjadtok, évezredekden keresztül átadjuk egymásnak a titkos örökséget, — a lélek kifürkészhetetlen mélységeiben élő álmokat.

A homályosodó fák közül halk suttogás szaladt végig az erdőn: furcsa árnyékok vetődtek elő, aranybarna makkszemek estek hangos koppanással a földre, — és most még egyszer felbukkant az álombeli képek édes, boldog derűje. A lélek visszavágyik, — ezer finom szál húzza vissza, — de a test ősztonösen megmozdul, a lábak fölveszik a szokott ritmust — a valóság erősebb!

Haza kell menni.

A szabolcs szibériá

Moszkva, november 21. Jelenti, hogy tegnap birszkiji bányázemek kedésének bünpere rámutattak arra, hogy tálta minden lehető vista mozgalmat és

Egyipt

Megny

Kairó, november 21. előtt nyit meg az e tilésszaka. A trónbes many különös eléged egyiptomi új szerződ azonnali intézkedések a Népszövetségbe val

Hétlő magya

Budapest, november 21. manyó, Darányi m külügyminiszter kis án, hétfőn indul Róm

Egyidejű jelentés. kormányzó Darányi nők és Kánya Kál olaszországi utazása lament üléseit dece ták.

Bécs, november 21. ügyi államtitkár be nap este hivatalos jelentés hangsúlyoz szellemben folytató kaj és gazdasági ke hez vezettek. Megál július 11-i osztrák-mölesző együttmű ország számára és béke fenntartása és sikeresebben együtt kes részlete Schmi látogatásának az

A sztabanovista mozgalom szabotálásával vádolják a kelet-szibériai trockista-per vádlottait

„Beismerésben” vannak a vádlottak

Moszkva, november 21. (Rador.) A Tass jelenti, hogy tegnap folytatták a novosi-birskijji bányai üzemek trockijista szervezőkészségének bünpere tárgyalását. A tanakramutattak arra, hogy a vádlottak szabotáltak minden lehetséges eszközzel a sztabanovista mozgalmat és az azokhoz csatlakozott munkásokat kibirhatatlan munkafeltételek elé állították, hogy elégedetlenségre bírják őket. A vádlottak megerősítették a tanakramutattak állításait kihallgatásuk során. Kvalenko mérnök, az üzem vezetője beismerte, hogy kapcsolatokat tartott fenn a kiutasított Arimont fasisztával.

Egyiptom rövidesen tagja lesz a Népszövetségnek

Megnyílt az egyiptomi parlament ülészaka

Kairó, november 21. (Rador.) Ma délután nyílt meg az egyiptomi parlament ülészaka. A trónbeszéd rámutat a kormány különös elégedettségére az angol-egyiptomi új szerződés létrejötté felett és azonnali intézkedéseket ígér Egyiptomnak a Népszövetségbe való belépése érdekében.

Kilátásba helyezi a trónbeszéd a kapitulációs konvencióban érdekelte hatalmának értékeletre való összehívását a rezsim megszüntetése érdekében, valamint átmeneti megoldást vegyes igazságszolgáltatási jelleggel.

Bizonyára igaza van,

ha takarékoskodik, mert takarékoskodni mindig kell. De ha mindamellett valami jót és táplálót kíván, főzzön Valódi Franck-kal készített Kathreiner Kneipp Malátakávét. Egy darab kenyérral tökéletes reggelit, uzsonnát vagy vacsorát nyújt.

Kathreiner és Franck
éppen a mai nehéz időkben ajánlatos.

Hétfőn indul Rómába Horthy magyar kormányzó és Darányi miniszterelnök

Budapest, november 21. Horthy kormányzó, Darányi miniszterelnök és Kánya külügyminiszter kíséretében november 23-án, hétfőn indul Rómába.

Egyidejű jelentés szerint Horthy magyar kormányzó Darányi Kálmán miniszterelnök és Kánya Kálmán külügyminiszter olaszországi utazása miatt a magyar parlament ülésait december elsejéig elnapolták.

Bécs, november 21. Schmidt osztrák külügyi államtitkár berlini tárgyalásairól tegnap este hivatalos jelentést adtak ki. A jelentés hangsúlyozza, hogy a barátságos szellemben folytatott tárgyalások a politikai és gazdasági kapcsolatok kibővítéséhez vezettek. Megállapították újra, hogy a július 11-i osztrák-német megegyezés gyümölcsöző együttműködést biztosít a két ország számára és módot ad arra, hogy a béke fenntartása érdekében az eddiginél is sikeresebben együttműködheszenek. Érdekes részlete Schmidt államtitkár berlini látogatásának az a tanácskozás, melyet

Bölével, a külföldi németek megszervezésének vezetőjével folytatott. Ausztria hír szerint szintén német mintára készül a külföldön élő osztrák németeket megszervezési.

Timoceanu orvosfőhadnagy gyilkosa bírái előtt

Bucuresti, november 21. Ma kezdődött meg Arabela Armasescu asszony bünpereinek tárgyalása, akit azzal vádolnak, hogy június 14-én egy autotaxiban agyonlőtte szeretőjét, Timoceanu orvosfőhadnagyot. A pernek ötven tanuja van. A vádlott asszonyt Gr. Perietianu, C. Costachescu és Const. Macovescu védik. A magánvádát Vasiliu Cluj ügyvéd képviseli. Armasescu asszony, aki hat hónap óta ül vizsgálati fogságban, elmondja, hogy negyvenöt éves, Timoceanu főhadnagy megcsalta, kifosztotta vagyonából és azután el akarta hagyni. Artatlanságát hangoztatja.

A legnagyobb KINCS a FÖLDÖN az egészség. A legtöbb betegség csirája az átnedvesedett cipő!

A SCHMOLL-vegyész

a következő hasznos tanácsot adja Önnek: Dörzsölje be cipőit minden este egy puha rongy segítségével erősen „SCHMOLLPASTA“-val. Azután ne vesítse meg kevéssé a rongyot és fényesítse cipőit mindaddig, míg a lakkhoz hasonlóan fénylik. Cipője ily módon teljesen vízhatlanná válik és Önnek pedig egész napon át száraz és jólesően meleg lábai lesznek.

A „SCHMOLLPASTA”: az Ön legjobb házi barátja.

MÉG REGGEL IS ELRAGADÓAN SZÉP!

Csak kevés nőről lehet ezt elmondani. Kevés azon asszonyok száma, akik férjük hódolatát és csodálatát teljes egészében megtartották. A fiatalság és a szépség megtartása állandó és gondos ápolást igényel, valamint a használt kozmetikai szer helyes megválasztását. A krém és a puder választásánál legyőző óvatos! Használja a RICHARD HUDNUT THREE FLOWERS KRÉMET és PUDERT, amelyet New-Yorkban és Párisban a nők ezrei használnak, hogy szépségüket megóvják! A RICHARD HUDNUT THREE FLOWERS KRÉM és PUDER amely elsőrendű nyersanyagokból készül, a női báj tökéletességének értékes segítői. Ezen készítmények állandó használata örömszimán és fiatalosan tartja az arcbort.

three flowers * RICHARD HUDNUT puder és krém

Harmincezer ember kísérette a krakkói temetőbe dr. Osias Thon koporsóját

Krakkó, november 21. Dr. Osias Thon krakkói főrabbi óriási részvét mellett temette el a lengyel zsidóság. Hatalmas manifesztációja volt ez a temetés annak a hódolatnak, amelyet az egész lengyelországi zsidóság érzett elhunyt vezére iránt, aki negyven esztendőn át mint a toll és az ékesszólás mestere, mint a zsidó népi politika és a cionizmus legjelesebb harcosa állott a lengyelországi zsidó közélet élén.

A temetés napján Krakkó zsidó negyedében az összes zsidó üzletek zárva voltak. Már a kora reggeli órákban nagy ember-tömegek hullámoztak az utcákon, a zsidó házak ablakaiban gyászszallaggal bevont gyertyák égtek, az erkélyeken fekete és kék-fehér zászlók lengtek. Varsóból, Lodz-ból és Lembergől népes delegációk érkeztek Krakkóba a központi zsidó testületek képviselőitében. Kis-Lengyelország és Szilézia városai és kisvárosai rabbijai, hitközségi előljárók és cionista vezetők által képviseltették magukat a temetésen. A krakkói rabbinátus, a hitközség képviselőtestülete, az összes cionista szervezet testületileg jelentek meg.

Mintegy harmincezer főnyi tömeg kísérette dr. Thon koporsóját. Különösen impozáns volt az ifjúság felvonulása. A zsidó iskolák növendékei, a cionista ifjúsági szervezetek és a Makkabi tagjai zászlóikkal zárt sorokban meneteltek a koporsó előtt. A gyászmenet a híres krakkói gettó szűk uc-

cáin vonult át és megállott az összes imaházaknál, ahol szoltárokat mondtak. Mikor a menet eleje a régi temetőhöz ért, a menet utolsó sorai még a város központjában jártak.

A hitközség által adományozott disz-sir-nál Schmelkes rabbi mondott imát, majd

A nátha nem ártalmatlan

„Olyan náthám van, hogy nem látok!”

„Dörzsölje be a fejét Carmolal* és kösse be egy kendővel. Holnapig nem lesz semmi baja.”

* Carmol a legjobb bedörzsölőszert meghűlés, grippe, reumatikus fájdalmak és láz ellen. Ára üvegenként 22 lej. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

prof. dr. Schoor varsói főrabbi mondott kedd est. Az elhunyt főrabbi határozott kívánságának megfelelően gyászbeszédet nem hangzottak el.

A lengyelországi cionista szervezet gyászhatározatát rendelt el. Jeruzsálemben a Jewish Agency épületében tartottak gyászünnepeket, melynek keretében Ussischkin parentálta el a cionista mozgalom nagy halottját. A palesztinai zsidó nemzeti intézményekben egy órán felfüggesztették a munkát a gyász jeléül.

HIREK

Lombroso és a cionizmus

November 18-án volt száz éve annak, hogy Cesare Lombroso, a híres olasz-zsidó pszichiáter és antropológus megszületett. Ebből az alkalomból elevenítjük fel Lombroso életének egy elfelejtett és alig ismert fejezetét, az ő viszonyát az akkor megjelenő cionista mozgalomhoz.

Lombroso későn kezdett foglalkozni a zsidókérdéssel. Amikor 1863-ban a Neue Freie Presse által rendezett anketé során őt is felszólították, hogy nyilatkozzék az antiszemitizmusról, csak nehezen szánta rá magát a vélemény-nyilvánításra. Két cikket jelentetett meg a kérdéssel a Neue Freie Presseben. De amikor mélyebben akart rávilágítani az antiszemitizmusra, kis mű jelent meg az ő tollából, melynek címe „Az antiszemitizmus és a zsidók a modern tudomány megvilágításában“. Ebben a könyvben van egy fejezet, amely speciálisan az oroszországi zsidókkal foglalkozik. A turini zsidók antropometria-járól és általában az olasz zsidók demográfiájáról van itt szó.

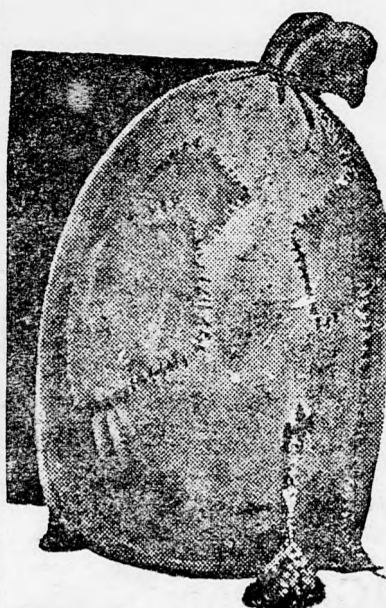
Röviddel a könyv megjelenése után indította meg Herzl Tivadar a cionista mozgalmat és Lombroso akkor lagadó álláspontja helyzedet a mozgalommal szemben. Max Nordau érdeme volt, hogy a cionizmus alapjainak és céljainak megvilágításával közelebb hozta Lombrosot Herzl cionizmusához. Közvetlenül a második bázei kongresszus előtt, 1898 július 29-én vezércikk jelent meg Lombroso tollából a cionista szervezet hivatalos lapjában, a „Welt“-ben, Lombroso ebben a cikkben többek között a következőket írja:

„Amikor először hallottam a cionizmusról, kedvem támadt nevére és a nevetés akkor sem tűnt el, amikor olyan dokumentumok kerültek szemem elé, amelyek bárki mást okosabbá tettek volna, mint amilyenek Nordau és Herzl szép cikkei voltak... Egy utazás azonban Moszkva és Varsó között, hol minden állomást szegény zsidók valóságos seregei tartottak megszállva, felbraztette bennem az első kétségeket nézetem helyessége felől.“ Lombroso zsidókkal beszélt, informáltatta magát és megírt. Cikke így fejeződik be: „Meggyőződtem róla, hogy tévedtem, amikor a cionizmus eszméit kigunyoltam.“

Lombroso cikkének hatása meglepő volt. A világ minden részéből levelek érkeztek a laphoz. A brailai román zsidók nyomban felajánlották Lombrosónak, hogy képviselje őket a második cionista kongresszuson. Lombroso kíváncsian köszönte meg a brailai zsidók bizalmát és bocsánatot kért azért, hogy nem áll módjában Belsőbe utazni. A kongresszust szívélyesen levélben üdvözölte. A levelet Herzshez intézte és abban a következőket írja: „Testben nagyon megöregedve, de érzésben még sem olyan öregem kérem önt, mondja meg nevében barátainak, hogy ha harminc évvel fiatalabb volnék egyik legforróbb-erű hivők lennék.“

Lombroso, akit szoros barátság fűzött Nordauhoz, nagy érdeklődéssel kísérte ezután a cionista mozgalmat. Amikor 1903-ban Herzl tervbe vette, hogy audiencia utján megnyeri a cionizmusnak Viktor Emánuel olasz királyt, arra gondolt, (amint ezt naplójegyzetében közli), hogy Lombroso közvetítésével szerzi meg az audienciát. A „Welt“ 1909 július 23-án megjelent ünnepi számában, amelyet Max Nordau méltatásának szenteltek hatvanadik születésnapja alkalmából, Lombroso cikket írt barátjáról a „nagy szellem és a jó szív emberéről, aki életének egy részét az elnyomottak javára fordította.“

Néhány hónapra rá meghalt Lombroso. Nachum Szokolov parentálta el a „Welt“-ben. „Ugy érezzük, mintha családunknak egy tagja szakadt volna el“ — írta Szokolov — Lombroso közel állott hozzánk. Ismerte és becsülte a cionizmust.“ Szokolov megemléskszik Lombrosoval történt találkozásáról és arról a beszélgetésről, amelyet a zsidó nép reneszánsz-förkévéiről folytatott vele. Elmondja, hogy Lombroso rendkívül élénk érdeklődést tanúsított a cionista mozgalom „bizonyos irodalmi vál-

Ne használjon ilyen zsákokat!

lalkozása“ iránt és felajánlotta közreműködését. Szokolov ugyan nem jelöli meg, mi lett volna ez a vállalkozás, valószínű azonban, hogy Szokolov nagy tervéről volt szó, a nagy héber és zsidó enciklopédia önálló héber kiadásban való megjelenítéséről.

— Gyarmati propaganda-napokat tartanak Lengyelországban. Varsóból jelentik: Egész Lengyelország mátlól fogva „gyarmati propaganda“-napokat tart. Az összes lapok hangoztatják, hogy az ország túlnépesedett és nem rendelkezik megfelelő nyersanyag felett.

— Nagy robbanás egy olasz hadianyaggyárban. Rómából jelentik: Moreno mellett a Montecatini robbanóanyaggyárban robbanás történt. Egy amóniakitráttal telt tartály explodált, aminek következtében a gyár berendezése összetört és a munkásokat maga alá temette. Eddig 7 halottat és mintegy 20 sebesültet emeltek ki a romok alól.

Porcellán

disztrigyak, festmények és képeknek legelőcsőbb beszerzési forrása:

„Pax“ Cluj, C. Victoriei 6.

— Kigyulladt és a londoni Stanley-repülőter hangárjaira zuhanó egy katonai repülőgép. Londonból jelentik: Egy katonai repülőgép, amelynek fedélzetén a pilóta és egy megfigyelő tartózkodott, kigyulladt és lezuhant a Stanley-parki repülőter hangárjai fölött. Az égő repülőgéptől kigyulladt a hangár és porráégett a hangárban levő négy repülőgép. Ugy a pilóta, mint a megfigyelő szörnyethaltak.

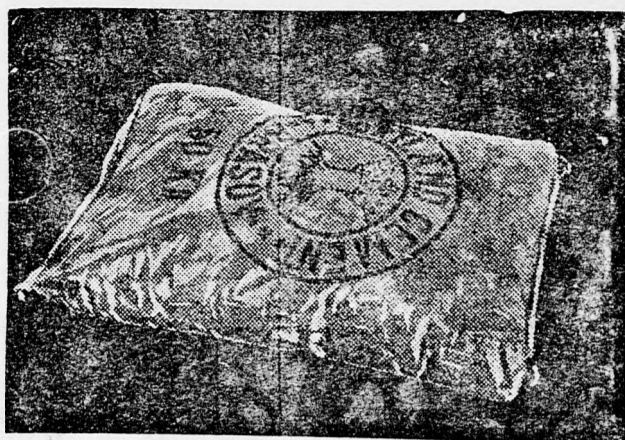

A hatalmas sikerű film folytatja ardeali körútját:

GHERLA: November 23-án, hétfőn este a Select-moziban disztrigadás. A bemutató előtt dr Öhbaum Sándor és Moritz Geiger tartanak előadást.

DEJ: November 24-én a Select-mozgóban. Az este tartandó disztrigadásban Moritz Geiger és dr Weinberger Manó tartanak beszédet.

Ime az ideális papírzsák TARTOS, HIGIENIKUS! OLCÓ!

Kérjen ajánlatot: BATES S. A. R. cégtől Bucuresti I. Str. Cobălcescu 14.

— Egyre fokozottabb formát ölt a Csenedes óceáni amerikai partvidék matrözstrájkja. Washingtonból jelentik: A Csenedes óceán partvidéki matrözök sztrájkja fokozott formát nyert és a Sandwich szigetek ellátását fenyegeti. Az Egyesült Államok belügyminisztériuma ezért szállítóhajókat kért a hadiflottától, hogy a szigetcsoporthat élelmiszerellátását biztosítani tudja.

— Mindazon mérgezési esetek leküzdésénél, melyeket romlott ételek okoznak — tehát főleg husmérgezés vagy gombamérgezés előfordulásakor — a gyorsan ható természetes „Ferenc József“ keserűvíz azonnali használatára rendkívül fontos segédeszköz. Az orvosok ajánlják.

— „Szabad folyószámakat“ létesít az olasz Nemzeti Bank a külföldi bankok számára. Rómából jelentik: A deviza- és árucseré-államtitkárság elhatározta, hogy december elsejével kezdettel az Olasz Bank és több más bankintézet a külföldi bankok és magánvállalatok, továbbá a külföldön letelepedett olaszok számára ugynevezett „szabad folyószámakat“ létesítsen ugy olasz lírában, mint erős devizákban. Ezek a számlák mentesítve lesznek minden megszorításról, azzal a feltétellel, hogy november 30-a után állítsák fel azokat devizaátengedés után.

— A török hadiflotta látogatása Máltában. Londonból jelentik: A török tengeri haderő kilenc torpedórombolója Süzri Okran tenger-nagy vezetésével Máltába érkezett. A világháború óta ez a török flotta első látogatása az angol haditengerészetnél. A török hajóraj hat napig horgonyoz Málta kikötőjében.

— Francia-Marokkó függetlensége mellett akartak tünetni az algériai Oranban. Párizsból jelentik: Az algériai Oranból jelentik, hogy egy benzínölt a város főmezejében tegnap manifesztumot próbált felolvasni, amelyben Francia-Marokkó függetlenségét követelte. Az illetőt letartóztatták. Híveit, akik tünetni akartak, szétzórta a rendőrség.

— Elsüllyedt egy német tengeralattjáró. Berlinből jelentik: Lübeck kikötő körzetében gyakorlatozás közben elsüllyedt az U 18. tengeralattjáró hajó. A szerencsétlenséget az okozta, hogy a tengeralattjáró egy hadihajóval összeütközött. A tengeralattjáró husztagu személyzete közül nyolcan életüket veszítették a hullámokban.

— Kilenészákilenenket ember tünt el a borzalmas japán árvízkatasztrófánál. Tokióból jelentik: Az osarusawai katasztrófával kapcsolatban azt jelentik, hogy 992 ember eltűnt, akiket halottaknak lehet tekinteni. Ezek között valószínűleg 250 iskolágyermek.

— Egy szélhámós mestert fogása. Úgyes szélhámosságnak esett áldozatul egy Rómába utazó amerikai. Utközben megismerkedett egy kedvesen viselkedő francia úrral, aki azt mondta, hogy meg akarja vásárolni a római Trajanus-oszlopot. Az amerikaiban tüstént felébredt a mügyüjtő szellem és hamarosan rábeszélte a francia úriembert, hogy engedje át neki az oszlopot kétféle millió frankért. Utitársa engedett és az üzlet létre is jött. Az amerikai Rómába érkezve, munkásokat fogadott, hogy lebontassa a műemléket. A rendőrség eleinte be sem avatkozott, mert azt hitték, hogy hivatalosan végeznek javításokat, csak amikor látták, hogy az oszlopot el akarják szállítani, léptek közbe és a szenvedélyes mügyüjtőt letartóztatták. Hamarosan kiderült, hogy szélhámosságnak esett áldozatul és most keresheti a kétféle millió frankját.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Enescu második koncertje

Enescu tegnap, pénteken este tartotta második koncertjét a Román Operában zsufolt ház előtt. Programjának első pontján Nardini egyik háromtételű alkotása szerepelt, kissé monoton, de gondolatokban gazdag mű, melyet a kiváló művész igazi, saját egyéniségéhez asszimilált átértéssel játszott. Utána egy francia szerző: Ghaubert „Fantáziá“-ját adta elő, amely tág teret nyújtott virtuozitása, előadói följénye csillogtatásának. Mozart „Menüett és Rondó“-ját a műben rejülő szépségek teljes kiaknázásával és lenyűgöző dinamikájával adta elő. A legnagyobb hatást azonban — ami érthető is — Beethoven cödálatos, mindig elbűvölően és újként ható alkotásának, a „Kreutzer-szonátá“-nak tökéletes, maradéktalan művészettel felépített előadásával érte el. A közönség frenetikus tapsviharral ünnepelte Románia legnagyobb muzikusát, aki két pompás ráadásával honorálta a közönség szeretetét. A zongorakíséretet Jon Gherca látta el sok igyekezettel, de semmiesetre sem Enescuhoz méltó felkészültséggel. (s.)

A ROMÁN OPERA MÜSORA

Vasárnap, november 22: Cárevics. (Matiné.) Hétfő, november 23: Hoffmann meséi. (Pia Igy szopránnal.) Szerda, november 25: André Chemier. (Emil Marinescu a bucaresti Opera tenorjával.) Péntek, november 27: Cigánybáró. (Emil Marinescu a bucaresti Opera tenorjával.) Szombat, november 28: Rigoletto. (Iskolai matiné.) Vasárnap, november 29 (este): Traviata. (Pia Igy szopránnal.) Hétfő, november 30: Szimfónikus hangverseny. Santaliquido zongoraművészsel.) Szerda, december 2: M. Butterfly. (Pia Igy szopránnal.)

ROYAL MOZGÓ MÜSORA:

Ma és holnap, hétfőn utoljára: Tatárjárás. Hans Söhnker, Ida Wüst, Leo Szlezak remek zenéjű ragyogó slágerfilmje. Ma, vasárnap délelőtt 11 órakor olcso matiné: Egy szegény ifjú története. Pierre Fresnay, Marie Bell. Román és magyar feliratokkal. Keddtől: Halálbrigád. Ronald Colman és Claudette Colbert világsikere. A legnagyobb idegenlégió film. 10.000 szereplő.

EDISON MOZGÓ MÜSORA:

Mindkét film román és magyar feliratokkal: I. Hazaáruló. Dráma. Nagy Kató, Pierre Richard. II. Az egész világ nevet, dalol és szeret. Oroszlán beszélő vigjáték. Leonida Wessoff. III. Hiradó. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órakor. Hétfőtől: 3 film román és magyar feliratokkal: I. Helyet a gyermekeknek. Milyen megható dráma. Jackie Cooper-rel. II. asszony a háloban. Vigjáték. Elisa Landi, David Manners. III. Journal. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órakor.

Impole Iöbbé nem

Mint minden más téren, kezelésnél is az orvostudománynak haladt.

Eddig csupán különböző mértűnk, amelyek azonban szer gyakorlatok hatás levertséget idézve elő, arra ujra erőre kapni.

Az orvosok ezekből pedig egy olyan gyógykezelést impotenciát közvetlenül a hatása által gyógyítsa.

Ezt a képességet a legújabb Reton-tabletták bírják. Reton hatása már a kezdetén érezhető. Ettől a férfifolyadékban mértékben visszanyert szexuális tartja azokat az utasítást RETON-pasztilákat tartalmazó mellékeltve.

A kezelés napi 3 tablettát tartalmaz és Kapható az ország összes és drogériáiban.

— November 28-án 1936-antant jegybankjainak kéréséből jelelt: Mitia a kormányzó tegnap délelőtt ment meg Dinu Bratianu társesulát, akiknek bankkormányzói konferenciát. A konferencia tudván én ill össze Prágában. aki a konferencián Románi, a jövő hét elején utazik.

— Téli este. Beállt a varjúk a vilányt. Vajjon amikor ezt a szinte gépteszti, milyen finom és az izzólámpa, amely az éjszakai. Jómindőség árasztó izzólámpát csak nemunka és állandó szemmel lehet gyártani. kony, érzékeny izzólámpaalkatrészekben gondos végez a gyár, hogy az tartama alatt egészség és áramfogyasztása a TUNGSRAM D. dupla magában a jó fény és gyasztás követelményei RAM D. duplaszállított áramot fogyaszt, mint pa, hogy az áramgép új TUNGSRAM izzólámpa.

BUN SZŐR

a legújabb divat

WEISZ szőrmezse Golya

— Székely Alkalmi székely Alkalmazottak lyiségében, Str. Ratiu vasárnap délután 5 óráig eladást tart. Ez az eladás székely történelmi előadásokat tartunk vasárnap d. u., ezzel alkalmazzottak kultur Kérünk minden székely kötelezőségének ezen

— A clujai zsidó ifjúság szervezete. December 12-én a katolikus gimnáziumban székely nyelvű székely nyelvű rendeznek. Ez az este este esik, program változatosságával és nyelvi lesz az idején. Az a nagymértékű és re is megnyilvánul, azt az áldozatkész replóknak készségeit. Készítésében fáradozó. A műsort legközelebb

UJ KELET *Legújabb hírek*

Leesett a hó: szünetelnek a hadműveletek Spanyolországban

Eden a nemzetközi tengeri jog tiszteletbentartására szólította fel Franco tábornokot. Angol parlamenti bizottság érkezett Alicanteba a spanyol helyzet tanulmányozására. A benemavatkozási bizottság lehetetlenné akarja tenni mindkét fél számára a hadianyagszállítást

Madridi jelentés szerint a tegnapi rossz idő miatt a hadműveletek csaknem teljesen szüneteltek. A felkelők repülői bombázták Madrid centrumát és déli városrészeit. Az Escorial, Guadarrama és Sierra Gredos körzetekben teljesen szüneteltek a hadműveletek, mert leesett az első hó.

A hadügyminisztérium tegnap este hivatalos közleményben tudatta, hogy a zendülők Guadalajara vidékén folytatták a nyomást, de a helyzet semmiben sem változott. Sierra Guadarramában a felkelők a balszárny ellen intéztek rohamot, de visszaverték őket. Meghíusult délután indított újabb támadásuk is. Madrid körzetében tegnap nem voltak hadműveletek. A milícia elfoglalta az egyetemi vár kórházépületét. A Casa Velasquez lánokban áll.

A Havas valenciai jelentése szerint a madridi harc vonalon az utóbbi napokban esetek között van Durutti, a katalán szindiká-

listák főnöke is. Barcelonai jelentés szerint Sandino zredes, a katalán haderők főparancsnoka közli tegnap esti hivatalos jelentésében, hogy az aragoniai fronton csapatai megtámadták 3 felkelő gócpontot, amelyek erős ellenállást tanúsítottak. Huesca és Saragossa között a vasútvonalat használhatatlanná tették. Egy vonatot, amely erősítéseket szállított Huescába, a levegőbe röpítették. A középkeretekben a kormányerők átlépték a Cero folyót és annak túlsó oldalán erős pozíciókra tettek szert. Délen Belchite körülzárása folyamatban van.

A Havas újabb madridi jelentése szerint az Estramadurra ut mentén a kormánycsapatok folytatják lassu előnyomulásukat. Toledo körzetében a kormány haderői előnyomultak és vereséget okoztak az ellenségnek. Case de Camponál és a Los Francezes hidnál fontos harcok voltak.

bizottsága az alábbi hivatalos jelentést adta ki: A kormánycsapatok kiszélesítették és konszolidálták a frontot a Velasquez palota körül, melyet az utolsó napok bombázásai a szó szoros értelmében romhalmazzá lőttek. A kormánycsapatok előnyomultak az Isera szakaszon. Egy ellenséges lovasosztag a Casa del Campo felől megkísérelt behatolni az egyetemi várba, a kormánycsapatok gépfegyvertűje azonban szétszórta az ellenséges lovasosztagot.

London, november 21. Az angol kormány jelentést kapott a burgosi kormánytól, amely

NATHA HÜLES

ELLEN

NEURALGINE JURIST

közli, hogy a nemzeti csapatok megszüntették a város északkeleti részének bombázását. A védelmi zónát kiterjesztették a városnak arra a területére, ahol az angol valamint az amerikai követség és más külföldi képviselők székelnének. Az idegenek részére bombamentesen tartott városrész négy négyzetkilométernyi területen fekszik.

A felkelők erős kormánytámadásokat jelentenek

A teneriffai zendülő rádióállomás jelentése szerint hajnalban a kormány katonái erős ellentámadással próbálkoztak Casa de Camponál. Az idegenlégio katonái szuronnal és kézigránátokkal védtek állásaikat. A harc igen elkeseredett volt. El harc vonal szélső-jobboldalon a kormányerők szintén támadott, de közben is visszaverték őket. Az ellenség nagymennyiségű hadianyagot és sok halottat hagyott hátra.

Egyidejűleg a felkelők salamancai vezérkara azt jelenti, hogy Sorians körzetében támadást indítottak az ellenség ellen, amely 41 halott hátrahagyásával visszavonult. Az aragoniai fronton a kormányerők súlyos veszteségeket szenvedtek, a többi harc vonalon semmi említésre méltó nem történt.

Alicanteban agyonlőtték Primo de Rivera fiát. Alicantei jelentés szerint a kormány milícia egyik különítménye tegnap agyonlőtte Primo de Rivera Jose Antoniót, a volt spanyol diktátor fiát. Ismeretes, hogy Jose Antoniót a köztársasági haditörvényszék golyó általi halálra ítélté lázadásért.

Egyidejű londoni jelentés szerint egy repülőgép fedélzetén ma Alicanteba érkezett az angol parlament hat tagja, hogy tájékoztassák magukat a spanyolországi helyzetről. A szerzett adatokat közölni fogják az angol parlament információs osztályával.

Az „ir légio“ a felkelők oldalán akar harcolni. Dublini jelentés szerint O'Duffy tábornok, az „ir légio“ parancsnoka ma 40 hívével Spanyolországba utazott, hogy a felkelők soraiban harcoljon. Az ir légio fasiszta jellegű alakulat.

A barcelonai olasz és német konzulok ma Genovában paratraszálltak mindkét konzulátus személyzetével együtt.

A benemavatkozási bizottság sürgősen ki akarja küldeni a vizsgálóbizottságot a spanyol kikötőkbe.

A spanyol eseményekkel kapcsolatban valamennyire enyhült a tegnapi pánikhangulat. Különösen Angliából igyekeznek csendesíteni a nyugtalanságot, bár

Londonban is bevallják, hogy a földközti-tengeri helyzet még az olasz-angol vi-szály napjaiban sem volt annyira élére állítva.

Remélik azonban, hogy Franco tábornok hadi-hajói nem fognak külföldi államok hajóival

szemben kényszerrendszabályokat alkalmazni. Londonban leginkább szeretnék, ha a további zavarok megelőzésére a benemavatkozási bizottság sürgősen megvalósítaná a már hetek előtt tett angol-francia indítványt, hogy nemzetközi vizsgálóbizottságot küldjenek ki a spanyol kikötőkbe.

Ebben az esetben lehetetlenné tennék a hadianyagszállításokat és egyik hadviselő félnek sem lenne jögejme a békés hajózás megzavarására. Anglia különben, amint Eden tegnap az alsóházban bejelentette, alicantei megbízottja által figyelmeztette Franco tábornokot a tengeri jog nemzetközi szabályainak betartására és ehhez a bejelentéshez hozzá tette még Edent, hogy egyik spanyol hadviselő félnek sem hajlandó megengedni angol hajók átkutatását.

Az angol munkáspárt vezérének interpellációja a barcelonai ostromzár ügyében

Az alsóház tegnapi ülésén Atlee őrnagy, munkáspárti vezér, Barcelona kikötőjének a felkelők részéről történő esetleges bombázásával kapcsolatban Eden külügyminiszternek fejtette a kérdést, hogy a felkelőknek ezt a lépését az angol kormány nem tekinté-e kálóz-ténynek? A kérdésre

Eden külügyminiszter azt válaszolta, hogy az angol kormány eddig még egyik félnek a hadviseléshez való jogát sem ismerte el, tehát nem fogja tűrni, hogy a szembenálló felek bármelyike átkutassa az angol hajókat.

Atlee őrnagy arra a kérdésre, hogy mit szándékszik tenni Anglia, ha a spanyol nemzeti kormány Barcelona kikötőjénél ostromzárát létesít. Eden felolvasta a burgosi kormány táviratát. Ebben Franco tábornok közölte, hogy „Barcelona kikötőjében botrányos fegyver és hadianyagcsempészség folyik, melyet a felkelő hadvezetőség feltételelt, ha kell, a barcelonai kikötő rommá lővése árán is meg fog akadályozni. Kéri tehát az angol kormányt, haddjon oda, hogy barátságos, vagy semleges államok hajói ne fussák át barcelonai ostromzár határvonalát, nehogy a megindítandó hadműveletek folyamán kárt szenvedjenek.“

A távirathoz lord Ellen hozzátette, hogy az alicante-i angol ügyvivő már utasítást kapott Londontól és megfelelő biztosítékokat fog kérni Franco tábornoktól a nemzetközli tengerjog tiszteletbentartására vonatkozólag.

Ha a spanyol partoktól három mérföldnyire, vagy ennél távolabb érné támadás valamelyik angol hajót, úgy Anglia a legerélyesebben védi majd meg érdekét.

Igy a három mérföldes tengersávon belül a hajók csak saját veszélyükre közlekedhetnek. Eden válasza szerint tehát az angol kormány egyik felet sem ismeri el hadviselő hatalomnak.

A kormány jelentése a hadihelyzetről Madrid, november 21. A spanyol védelmi

Hétfőn kezdődik a felirati vita

Bucuresti, november 21. Hétfőn kezdődik a kamarában és a szenátusban a felirati vita. Eddig Aurel Cozma, I. Florian többségi és dr. Isacescu vaidista képviselők iratkoztak fel a felirati vitához.

Bucuresti, november 21. Grigore Filipescu konzervatív pártjának elnöki tanácsa

tegnap este ülést tartott. Az ülés során Filipescu pártelnök részletes expozét tartott a külpolitikai helyzetről. Az elnöki tanács elhatározta, hogy a párt álláspontját a felirati vita során Grigore Filipescu fogja képviselni.

Select Mozaic

Ma utoljára:

PICCOLINO

IRVING BERLIN zenés vigjátéka, főszerepekben: **Fred Astaire és Ginger Rogers**

HÉTFŐI KEZDETTTEL:

Ellopták a Koronoff ékszereket

izgalmas kalandorfilm, főszerepekben

Mina Loy, Spencer Tracy

Olaszellenes zavargások törtek ki Tripoliszban

Tripolisz, november 21. Tegnap Tripoliszban olasz, illetőleg fasisztaellenes zavargások törtek ki. A tegnapi zavargások után a tüntetők eltorlaszolták magukat a város centrumaiban. Tegnap este a rendőr-

ség és a zendülők között fegyvertűzet váltottak, de ma reggel béketárgyalásokat kezdték, amelyek eredményeképp a zendülők elhatározták, hogy megadják magukat.

A belga parlament megszavazta a katonai reformjavaslatokat

Brüsszel, november 21. A kamara katonai bizottsága tegnap elfogadta a kormány által javasolt katonai reformjavaslatot. Nyolcan szavaztak a javaslat mellett, hatan ellene és heten tartózkodtak a szavazástól. A

katonai szolgálat tartama csak 12 hónap lesz. Átmenetileg azonban, tekintettel a hiányos évjáratokra, a kontingensek három ötóde 18 hónapot fog szolgálni.

Coroiu elmondotta az esküdtek előtt, hogyan lett országuti bandita

Coroiu anyja és huga is tanuvallomást tesznek a bandita bűnperében

Bacau, november 21. A bacau esküdtszék ma folytatta Coroiu bűnperének tárgyalását. Az ügyvédék kérésére az esküdtszék hozzájárult ahhoz, hogy a tárgyalást ne halasztásuk el, noha a vád 158 tanujából 77-en hiányoznak. A vád lemondott ezeknek a tanuknak a kihallgatásáról, azt kérte azonban, hogy a per tartama alatt vezessék ezeket elő. Maguk a vádlottak is Coroiuval az élükön azt kérték, hogy kezdjék meg periknek tárgyalását.

A mai tárgyalás során sor került a vádlottak kihallgatására is. Ma reggel megérkezett Bacauba Coroiu anyja és huga, akik tanuvallomást fognak tenni a bűnperben.

A vádlottak közül elsőnek Coroiut hallgatták ki, aki miután bement a bíróságra, vallomást tett arról, hogy miért lett utonálló bandita. Részletesen beszélt Aliesi törzsmesterrel való konfliktusáról, aki elrabolta feleségét. Hogy megbosszulja magát a törzsmesteren, a törzsmester rovására büntényt színel. Amikor letartóztatták, a börtönben megismerkedett egy Mazara nevű rablival, akinek a társaságában több rablást követett el.

FRATERNITAS R. T. CIUJ NYOMASA

CENZURA T

Fővárosban jól bevezetett **fogorvosi és orvosi rendelő**

teljes elektromedikai felszereléssel kombinációt keres külön fogorvossal és orvos-sal, libera practica-val egzisztencia biztosítva. Ajánlatokat „50-100.000“ lej jel-igére Brassói Lapok bucaresti kiadójába, Strada Antim No. 20.

Taxa postala plătite in num. No. 224713/929.

10. Telefon: 8-61. E Havonta 110, negyed évre 600, egészévre földre: Havonta 2, félévre 12, egészévre detések díjszabás sz KELET“ az erdélyi dóság egyetlen politika Cikkeink utánnymásá-rás megjelölésével en

Jogi kezelés és

A Népszövetség fő Cambridgeban és Oxfordott az angol egyetemi szövetség új célkitűzés

Beszédében azt mondta, hogy a változott viszonyvetségtől már nem jogi egyes népek a nemzetközben, hanem erkölcsi ké

Zavarba jövünk, a főtitkár eme éles külörkölcsi felfogás között

Eleddig ugyani abban hitben éltünk, hogy a jogi kezelése egyet jelzésével, vagyis pontos nem alapul magastendü értékelésen, vagyis a hárságnak híjjával van, jogrendszernek.

Ha ennek ellenére a kénytelen volt a fenti megvonnai jog és erköl-nak a jele, hogy még pontjából sem volt azo-est.

Jó volna hinni, hogy vetség valóban az erköl-helyezkedni mindén kérségi kérdésben is.

Lássuk már egy a statisztikákat.

Nines kényelmesebb áll vagy harcos sajtóorgánus antiszemitizmus. E csod-pártnak, ha élni akarnult programra volna nemzetböldögítő igazság vagy nem érten megmitizmus viszont olyan ság, mint a ráolvasás.

Egyetlen szimpla hazantiszmita mozgalom. e széles világoa kizáró vagyis ha a zsidókat forgó országokból, nyo-lapok köszöntének

A szociális kérdésefecgyszerűsítése, amely igazolására a ragalmak az utszéli hangu antisz-lassanként behuzódik, mely sajtó hasábjaira előtt a liberális párt komolyan bizonygalt, a Palesztinát is bejörtve zsidóknak a legjobb Ofensiva Romana, a közben arról elmékedik szédelmét jelent a rom-megállapítja, hogy Rom-nopolizáltak az összes-néhány sorral lejjebb pe-Oroszországból százezer Romániába zsidók és h-tömegek ma is itt élnek között.

Hogyan védekezhetür-tások ellen? Mit használ beszégetezük az ig-ka, hogy máholnap a-me nem a javak, hanem-lyek monopóliumának

Az a néhány gazdag-jölmény vállalatok élen-romániai zsidóságot. A feltartóztatlanul dekla-ki egyre nagyobb szárn-ziclékiből.

Van azonban egy es-ténymegállapításnak. A Lássuk már egyszer-ka, amelyek hat esztékarnak nyilvánosságra-lálási hivatal homályá

Vegyük elő egyszer r-a statisztikákat és néz-tényleg a zsidók mono-a javakat és tényleg az ország határain bel-menekültek?